

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
WE WROCŁAWIU**

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
WE WROCŁAWIU W ROKU 2010**

WROCŁAW 2011

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu (dalej: PCPR) realizuje zadania powiatu wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej i wspierania osób niepełnosprawnych. PCPR działa na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 176, poz. 1362 ze zm.) oraz realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.).

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego. PCPR jest jednostką organizacyjną, wchodzącą w skład powiatowej administracji zespolonej. Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej ma na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcyjności rodzin.

PCPR, jako koordynator zadań, posiada szeroką wiedzę o stanie pomocy społecznej w powiecie, co daje gwarancję należytego wykonania zadań. Pełni rolę wyspecjalizowanej instytucji, tworzącej na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu bazę informacji o stanie pomocy społecznej, która jest konieczna dla realizacji polityki socjalnej, jak również Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrocławskim w latach 2009 – 2015. Centrum jest również partnerem dla organizacji pozarządowych, które prowadzą lub też wspierają działalność na rzecz osób wymagających pomocy, w szczególności osób niepełnosprawnych.

Dzięki pozyskanym, w ramach opracowanego projektu systemowego „Postaw na aktywność” realizowanego zgodnie z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie, środkom finansowym z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, prowadzone były w szerszym, niż zazwyczaj zakresie, działania mające na celu podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności psycho – zawodowych niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Wrocławskiego.

PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE

Realizacja wniosków dotyczących umieszczenia małoletnich pochodzących z terenu Powiatu Wrocławskiego w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z art. 80 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej skierowanie dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W 2010 r. do PCPR wpłynęły łącznie 24 (o 9 więcej niż w 2009 r.) postanowienia sądowe oraz wnioski gminnych ośrodków pomocy społecznej, policji lub osób sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi, dotyczące potrzeby zapewnienia całodobowej opieki i wychowania łącznie dla 33 dzieci (w 2009 r. dla 28 dzieci).

W związku z ogólnokrajowym zjawiskiem deficytu wolnych miejsc w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz nasilającym się problemem nie realizowanych w związku z tym postanowień sądowych, jedynie 3 dzieci pochodzących z Powiatu Wrocławskiego, które wymagały skierowania do placówki, takiego skierowania nie otrzymały z powodu braku miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wskazanych przez Sąd. Otrzymują je w miesiącu styczniu i lutym 2011 r. Nie udało się zrealizować skierowań dla 1 małoletniego z powodu braku możliwości doprowadzenia dziecka do placówki, mimo pomocy ze strony policji i kuratora.

Sposób realizacji postanowień o zapewnieniu dzieciom pochodzącym z Powiatu Wrocławskiego całodobowej opieki zastępczej w 2010 r.:

Lp.	Miejsce pochodzenia dziecka, przyczyna umieszczenia	Liczba dzieci i ich wiek	Miejsce umieszczenia
1.	dom rodzinny gmina Siechnice postanowienie Sądu	1 dziecko 16 lat	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza im. Św. Mikołaja w Kątach Wrocławskich*
2.	dom rodzinny gmina Kąty Wrocławskie zarządzenie Sądu	1 dziecko 15 lat	WPO–W w Kątach Wr.

3.	szpital gmina Długoleka postanowienie Sądu	1 dziecko 1 miesiąc	Dziecięcy Dom Placówki Wielofunkcyjnej we Wrocławiu przy ul. Parkowej
4.	dom rodzinny gmina Długoleka postanowienie Sądu	3 dzieci: 1,5 roku, 3 lata, 5 lat	zawodowa niespokrewniona z dzieckiem wielodzietna rodzina zastępcza
5.	dom rodzinny gmina Sobótka postanowienie Sądu	1 dziecko 3 miesiące	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza – Placówka Interwencyjna w Krzydlinie Małej
6.	rodzina zastępcza niespokrewniona z dzieckiem gmina Czernica postanowienie Sądu	1 dziecko 13 lat	WPO–W w Kątach Wr.
7.	dom rodzinny gmina Sobótka postanowienie Sądu	1 dziecko 3 dni	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza – Placówka Interwencyjna w Krzydlinie Małej
8.	dom rodzinny gmina Kąty Wrocławskie postanowienie Sądu	1 dziecko 11 lat	Dom Dziecka im. Św. Dominika Savio w Kielczowie
9.	dom rodzinny gmina Siechnice postanowienie Sądu	1 dziecko 7 dni	zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego
10.	dom rodzinny gmina Mietków zarządzenie Sądu	1 dziecko 11 lat	uchylenie zarządzenia – dziecko pozostało w domu rodzinnym
11.	dom rodzinny gmina Siechnice zarządzenie Sądu	1 dziecko 9 lat	WPO–W w Kątach Wr.

12.	dom rodzinny gmina Długoleka postanowienie Sądu	1 dziecko 1 rok 4 miesiące	zawodowa niespokrewniona z dzieckiem wielodzietna rodzina zastępcza
13.	dom rodzinny gmina Kąty Wrocławskie zarządzenie Sądu	1 dziecko 10 lat	uchylenie zarządzenia – dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem
14.	szpital gmina Siechnice postanowienie Sądu	1 dziecko 2 tygodnie	zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego
15.	dom rodzinny gmina Żórawina postanowienie Sądu	2 dzieci: 10 lat, 16 lat	WPO–W w Kątach Wr.
16.	rodzina zastępcza niespokrewniona z dzieckiem gmina Żórawina postanowienie Sądu	1 dziecko 16 lat	WPO–W w Kątach Wr.
17.	dom rodzinny gmina Kąty Wrocławskie zarządzenie Sądu	6 dzieci: 1 rok, 2 lata, 5 lat, 6 lat, 14 lat, 15 lat	uchylenie zarządzenia – dzieci pozostały w domu rodzinnym
18.	dom rodzinny gmina Kobierzyce postanowienie Sądu	1 dziecko 14 lat	WPO–W w Kątach Wr.
19.	dom rodzinny gmina Żórawina postanowienie Sądu	2 dzieci: 12 lat, 14 lat	WPO–W w Kątach Wr.
20.	dom rodzinny gmina Żórawina postanowienie Sądu	1 dziecko 16 lat	skierowanie niezrealizowane z powodu braku możliwości doprowadzenia dziecka do placówki, mimo pomocy ze strony policji i kuratora

21.	dom rodzinny gmina Siechnice postanowienie Sądu	1 dziecko 17 lat	WPO–W w Kątach Wr.
22.	dom rodzinny gmina Sobótka postanowienie Sądu	1 dziecko 14 lat	planowane umieszczenie w miesiącu styczniu 2011 r. w WPO–W w Kątach Wr.
23.	dom rodzinny gmina Sobótka postanowienie Sądu	1 dziecko 9 miesięcy	planowane umieszczenie w miesiącu styczniu 2011 r. w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej – Placówce Interwencyjnej w Krzydlinie Małej
24.	dom rodzinny gmina Kobierzyce postanowienie Sądu	1 dziecko 14 lat	planowane umieszczenie w miesiącu lutym 2011 r. w WPO–W w Kątach Wr.
Ogółem		33 dzieci	15 – dzieci umieszczonych w domach dziecka 4 – dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej zawodowej wielodzietnej niespokrewnionej z dzieckiem 2 - dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem o charakterze pogotowia rodzinnego 3 – uchylone postanowienia dla 8 dzieci 3 – dzieci planowanych do umieszczenia w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w miesiącu styczniu i lutym 2011 r. 1 – skierowanie niezrealizowane

* Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza im. Św. Mikołaja w Kątach Wrocławskich (dalej: WPO-W w Kątach Wr.)

Tabela wskazuje tendencję kierowania dzieci do placówek wprost z domów rodzinnych. Najwięcej, bo aż 28% dzieci pochodziło z gminy Kąty Wrocławskie, 18% z gminy Żórawina, 15%

z gminy Długoleka, Siechnice, 12% z gminy Sobótka, 6% z gminy Kobierzyce, 3% z gminy Czernica i Mietków. Natomiast z gminy Jordanów nie skierowano żadnego dziecka.

W porównaniu do 2009 r. wzrosła liczba dzieci kierowanych do placówek, które pochodziły z gmin: Kąty Wrocławskie (13%), Sobótka (7%), Mietków (0%), Długoleka (13%), Siechnice (13%), natomiast spadek odnotowano w gminach: Żórawina (20%), Kobierzyce (27%) i Czernica (7%). Jediną gminą, z której nie było konieczności kierowania dzieci do placówek w 2009 i 2010 r. była gmina Jordanów.

Systematycznie utrzymuje się średnia wieku dzieci wymagających skierowania do domu dziecka. W roku 2009 wynosiła prawie 8 lat i w roku 2010 wyniosła 8 lat.

Wzrastająca liczba niemowląt (w 2009 r. – 3, w 2010 r. – 8) skutkowała potrzebą poszukiwania wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem Powiatu Wrocławskiego. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym, tj. od 3 do 5 roku życia utrzymywała się na ubiegłorocznym poziomie (w 2009 r. – 2, w 2010 r. – 2).

W 2010 r. niemowlęta były umieszczane w WPO-W - Placówce Interwencyjnej w Krzydlinie Małej (3 dzieci), w rodzinie zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego (2 dzieci), w Dziecięcym Domu Placówki Wielofunkcyjnej we Wrocławiu (1 dziecko) oraz w niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej rodzinie zastępczej (2 dzieci). Natomiast dzieci w wieku przedszkolnym, wyłącznie w rodzinie zastępczej zawodowej wielodzietnej niespokrewnionej z dzieckiem (2 dzieci).

Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych na terenie Powiatu Wrocławskiego.

1. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza im. Św. Mikołaja w Kątach Wrocławskich,

limit miejsc: 40,

wiek wychowanków: od 7 do 18 lat lub do ukończenia szkoły, w której podopieczny rozpoczął naukę przed osiągnięciem pełnoletniości,

Dyrektor placówki: Urszula Rutkowska.

Zgodnie z art. 6 pkt. 15 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. średni miesięczny koszt utrzymania w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej ustala się w wysokości rocznych kosztów działalności domu wynikających z utrzymania dzieci w roku poprzednim. W dniu 24 marca 2010 r. zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego Zarządzenie Starosty Powiatu Wrocławskiego, które ustaliło

wysokość średniego miesięcznego kosztu utrzymania jednego wychowanka w WPO–W w Kątach Wr. w 2010 r. na poziomie **2 860,55 zł**.

Podobnie jak w latach poprzednich praca w grupach wychowawczych zorganizowana została w 4-ch grupach wychowawczych: grupa I interwencyjna (10 miejsc), grupa II socjalizacyjna (10 miejsc), grupa III socjalizacyjna (14 miejsc) i grupa usamodzielnieniowa (6 miejsc). Wykorzystanie miejsc w placówce w 2010 r. plasowało się na poziomie niespełna 98%.

a) skierowania

Liczba wydanych w 2010 r. skierowań do grupy socjalizacyjnej WPO–W w Kątach Wr.:

WPO-W w Kątach Wr.	Liczba wydanych skierowań w 2010 r.	Liczba skierowań niezrealizowanych
Do grupy socjalizacyjnej, w tym:	22	0
z domu rodzinnego	1	0
z rodziny zastępczej lub innej placówki opiekuńczo – wychowawczej	13	0
przeniesienie z grupy interwencyjnej do socjalizacyjnej WPO-W	8	0

Liczba wydanych w 2010 r. skierowań do grupy interwencyjnej WPO–W w Kątach Wr.:

WPO-W w Kątach Wr.	Liczba wydanych skierowań w 2010 r.	Liczba skierowań niezrealizowanych
Do grupy interwencyjnej, w tym:	16	0
z domu rodzinnego	12	0
z rodziny zastępczej/adopcyjnej lub rodzinnego domu dziecka	1	0
przedłużenie pobytu w grupie interwencyjnej	3	3

W stosunku do roku 2009 liczba dzieci z terenu Powiatu Wrocławskiego wymagających na przestrzeni danego roku kalendarzowego zapewnienia całodobowej opieki w placówce typu socjalizacyjnego zwiększyła się ponad 2 – krotnie (2010 – 22 skierowania, 2009 – 9 skierowań).

Z kolei liczba skierowań do grupy interwencyjnej zmniejszyła się ponad 2 – krotnie (2010 – 16 skierowań, 2009 – 37 skierowań).

Dzięki wzajemnej współpracy między naszym Powiatem a gminą Kąty Wr. udało się uniknąć konieczności umieszczania w domach dziecka 6 - osobowego rodzeństwa w wieku od 1 roku do 15 lat, a przede wszystkim ich rozłączania i skazywania na pobyt w kilku placówkach opiekuńczo – wychowawczych (brak miejsc w placówkach dla licznych rodzeństw w zróżnicowanym wieku) poprzez pomoc rodzinie w celu wyeliminowania przyczyny wydania postanowienia Sądu.

W roku w 2010 r. zaistniała konieczność umieszczenia 2 małoletnich z rodziny zastępczej w placówce opiekuńczo – wychowawczej na wniosek opiekunów zastępczych, z powodu bezradności wobec trudności wychowawczych małoletnich. Z kolei nie było potrzeby zapewniania opieki instytucjonalnej dzieciom będącym wychowankami rodzin adopcyjnych.

W 2010 r. WPO–W w Kątach Wr. opuściło łącznie 18 wychowanków, w tym:

WPO-W w Kątach Wr.	Powrót do domu rodzinnego	Adopcja	Rodzina zastępcza niespokre wniona	Usamo- dzielnienia	RDD**	MOS*** MOW****	Prze- kie- rowa- nie do innej pla- cówki
Powód opuszcze nia placówki	9	3	1	4	1	0	0
Średnia wieku dzieci	14 lat	11 lat	13 lat	18 lat	13 lat	-	-

** RDD – Rodzinny Dom Dziecka

*** MOS – Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii

**** MOW – Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy

W stosunku do roku 2009 wzrosła liczba powrotów do domu rodzinnego z 6 do 9, liczba adopcji z 0 do 3, liczba umieszczeń w rodzinnych domach dziecka z 0 do 1, liczba usamodzielnień z 1 do 4. Natomiast zmalała liczba umieszczeń w placówkach typu MOS, MOW z 3 do 0.

Utrzymała się w porównaniu z rokiem 2009 liczba umieszczeń w rodzinach zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem - 1.

b) Mieszkanie Chronione:

Wykorzystanie miejsc w Mieszkanii Chronionym przy WPO-W w Kątach Wr. w 2010 r., w porównaniu do roku 2009 zmniejszyło się z 4 do 3 osób, przy zachowaniu dotychczasowego limitu miejsc, który wynosi 6. Występujące na terenie Powiatu Wrocławskiego zapotrzebowanie na tę formę pomocy dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych uznaje się za wystarczające.

Lp.	Wiek	Okres, na jaki został przyznany pobyt w Mieszkanii Chronionym	Placówka/rodzina zastępcza, w której usamodzielniał się wychowanek	Gmina pochodzenia	Inne formy udzielonej pomocy
1.	20 lat	od dnia 01.07.2009 r. do dnia 30.06.2010 r.	WPO–W w Kątach Wr.	Długoleka	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na zagospodarowanie w formie rzeczowej, pomoc pieniężna na usamodzielnienie
2.	18 lat	od dnia 03.04.2009 r. do dnia 31.01.2011 r.	niespokrewniona rodzina zastępcza	Kąty Wrocławskie	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki oraz świadczenie pieniężne na zagospodarowanie w formie rzeczowej
3.	19 lat	od dnia 29.12.2009 r. do dnia 30.06.2010 r.	Dom Dziecka im. Św. Dominika Savio w Kielczowie	Kobierzyce	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki oraz świadczenie pieniężne na usamodzielnienie

c) Decyzje odpłatnościowe:

W roku sprawozdawczym wydane zostały łącznie 3 decyzje odpłatnościowe dla rodziców biologicznych za pobyt dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Kątach Wrocławskich. W dwóch odstąpiono od ustalenia opłaty od rodziców ze względu na niski dochód, który nie przekraczał ustalonego kryterium dochodowego dla osoby lub rodziny. W jednym przypadku obciążono odpłatnością rodziców za pierwszy miesiąc pobytu dziecka w placówce z uwagi na przekroczenie w jednym miesiącu 2010 r. ustawowego kryterium dochodowego.

Sytuacja materialna i życiowa osób zobowiązanych z mocy ustawy o pomocy społecznej do ponoszenia kosztów utrzymania dziecka w placówce podlega weryfikacji w oparciu o wywiady środowiskowe.

2. Dom Dziecka im. Św. Dominika Savio w Kielczowie,

limit miejsc: 22,

wiek wychowanków: od 7 do 18 lat lub do ukończenia szkoły, w której podopieczny rozpoczął naukę przed osiągnięciem pełnoletniości,

p.o. Dyrektora placówki: Ks. Mirosław Lonczak.

W umowie Nr 1/2009 zawartej w dniu 8 grudnia 2009 r. pomiędzy Powiatem Wrocławskim a Inspektoriatem Towarzystwa Salezjańskiego Świętego Jana Bosko we Wrocławiu, zapisano, iż realizacja zadania finansowana będzie w postaci dotacji celowej przeznaczonej na bieżącą działalność placówki, ustalonej w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby wychowanków umieszczonych w Domu Dziecka w Kielczowie na podstawie skierowania wystawionego przez Dyrektora PCPR i przebywających w placówce w danym miesiącu oraz średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w placówce, ogłoszonego przez Starostę Powiatu Wrocławskiego.

W dniu 24 marca 2010 r. zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego Zarządzenie Starosty Powiatu Wrocławskiego, które ustaliło wysokość średniego miesięcznego kosztu utrzymania jednego wychowanka w Domu Dziecka im. Św. Dominika Savio w Kielczowie w 2010 r. na poziomie **3 264,97 zł.**

Dom Dziecka w Kielczowie funkcjonował jako koedukacyjna, niepubliczna placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego. Z dniem 31 grudnia 2010 r. zakończył swoją działalność z powodu braku zgody właściciela budynku, w którym mieścił się Dom Dziecka w Kielczowie, tj. Fundacji Ewangelizacyjnej „Idzie Jezus”, na zawarcie z Towarzystwem Salezjańskim nowej umowy umożliwiającej korzystanie z budynku na potrzeby placówki

opiekuńczo – wychowawczej. W tej sytuacji na Powiecie spoczął obowiązek zapewnienia opieki i wychowania 14 – stu wychowankom tej placówki.

W dniu 20 sierpnia 2010 r. Zarząd Powiatu Wrocławskiego zaakceptował wniosek Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu o rozważenie możliwości wszczęcia procedury wykonania remontu pomieszczeń znajdujących się w budynku WPO – W w Kątach Wr., użyczonych przez Powiat Wrocławski w grudniu 2007 r. na rzecz Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, celem doprowadzenia stanu technicznego tych pomieszczeń do obowiązujących norm w prawie budowlanym i zabezpieczenia z dniem 1 stycznia 2011 r. miejsc dla wychowanków z Domu Dziecka w Kielczowie.

W dniu 24 sierpnia 2010 r. Caritas Archidiecezji Wrocławskiej wystąpił z prośbą o rozważenie możliwości akceptacji utworzenia przez Caritas Archidiecezji Wrocławskiej filii z siedzibą w Kątach Wr. ze względu na zapewnienie opieki i wychowania 14-stu wychowankom i taką zgodę uzyskał.

W dniu 27 września 2010 r. zawarto umowę pomiędzy Powiatem Wrocławskim a właścicielem Zakładu Ogólnobudowlanego w Kątach Wr. (wylonionego w trybie przetargowym) na wykonanie: remontu pokrycia dachowego w budynkach nr 1, 3 i łącznika do budynku nr 4; adaptacji pomieszczeń na 1 piętrze w budynku nr 1; remontu pomieszczeń na 2 piętrze z sanitariatem i klatką schodową w budynku nr 1; remontu tarasów wraz z robotami zabezpieczającymi i wykonaniem balustrady w budynkach nr 3 i 4; wymiany szyb w przeszkleeniu schodów wejściowych do budynku nr 2.

Wartość przedmiotu umowy opiewała na kwotę **342 205,56 zł.**

W dniu 28 grudnia 2010 r. wydano skierowania wszystkim wychowankom Domu Dziecka w Kielczowie pochodzącym z terenu Powiatu Wrocławskiego, którzy z początkiem stycznia 2011 r. zostali umieszczeni w WPO – W w Kątach Wr.

2 kielczowskich podopiecznych, którzy przed umieszczeniem w placówce byli mieszkańcami Miasta Wrocławia, zostało umieszczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu w placówkach wrocławskich. 6 wychowanków z Kielczowa pochodzących z terenu Powiatu Średzkiego, zostało przekierowanych do Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Środzie Śląskiej. Pozostałe dzieci, które przebywały w placówce w ciągu roku sprawozdawczego usamodzielnily się lub za zgodą Sądu wróciły do domów rodzinnych.

a) skierowania:

Dom Dziecka w Kielczowie	Liczba wydanych skierowań w 2010 r.	Liczba skierowań niezrealizowanych
Ogółem, w tym:	2	0
z domu rodzinnego	1	0
z rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka	1	0
przekierowanie z grupy interwencyjnej innej placówki opiekuńczo – wychowawczej	0	0

W związku z zakończeniem działalności placówki z dniem 31 grudnia 2010 r. liczba skierowań do tej placówki w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się z 12 do 2.

W roku sprawozdawczym Dom Dziecka w Kielczowie opuściło łącznie 9 wychowanków, w tym:

Dom Dziecka w Kielczowie	Powrót do domu rodzinnego	Adopcja	Rodzina zastępcza spokrewniona	Usamodzielnienia	Inna placówka	MOS, MOW
Powód opuszczenia placówki	2	0	0	2	5	0
Średnia wieku dzieci	15 lat	-	-	19 lat	10 lat	-

W stosunku do roku poprzedniego zmniejszeniu uległa liczba usamodzielnień z 5 do 2. Natomiast wzrost odnotowano w przypadkach powrotu do domu rodzinnego z 1 do 2 oraz przekierowań do innej placówki z 2 do 5.

b) Decyzje odpłatnościowe:

W roku sprawozdawczym wydana została tylko jedna decyzja odpłatnościowa dla rodziców biologicznych za pobyt dzieci w Domu Dziecka w Kielczowie. W pozostałych odstępiono od ustalenia opłaty od rodziców ze względu na niski dochód, który nie przekraczał ustalonego

kryterium dochodowego dla osoby lub rodziny, z uwagi na występującą w rodzinie długotrwałą chorobę. Sytuacja materialna i życiowa osób zobowiązanych z mocy ustawy o pomocy społecznej do ponoszenia kosztów utrzymania dziecka w placówce podlega weryfikacji w oparciu o wywiady środowiskowe.

3. Rodzinny Dom Dziecka nr 2 w Dobrzykowicach,

limit miejsc: 8,

wiek wychowanków: od urodzenia do 18 lat lub do ukończenia szkoły, w której podopieczny rozpoczął naukę przed osiągnięciem pełnoletniości,

Dyrektor: Joanna Lech.

W dniu 4 stycznia 2010 r., zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych, na wniosek Dyrektora placówki, Starosta Powiatu Wrocławskiego zawarł z Panem Grzegorzem Lech – mężem Pani Joanny Lech, jako osobą zatrudnioną do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, umowę zlecenie na okres od dnia 4 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.

Z powodu spodziewania się przez Panią Joannę własnego dziecka, w dniu 10 maja 2010 r. zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia, o którym mowa wyżej, zawarta została między Starostą a Panią Agatą Socha – siostrą Pani Joanny Lech, umowa zlecenie na czas usprawiedliwionej nieobecności Dyrektora Rodzinnego Domu Dziecka nr 2 w Dobrzykowicach, tj. na okres zwolnienia lekarskiego i urlopu macierzyńskiego.

Liczba wykorzystanych miejsc w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego w Dobrzykowicach wyniosła 85%. Placówkę opuściło 1 dziecko, które zostało umieszczone w rodzinie zastępczej niespokrewnionej z dzieckiem. Przyjęto 4 nowych dzieci.

Wszystkie dzieci mają zapewnioną w placówce opiekę na poziomie obowiązujących standardów – odpowiednie warunki materialno – bytowe, dostęp do nauki i zajęć pozalekcyjnych, właściwy odpoczynek w dni wolne od nauki, a przede wszystkim ciepłą, rodzinną atmosferę. Osoby prowadzące placówkę potrafią zadbać o to, aby każde dziecko miało z nimi indywidualny kontakt, starają się wspólnie spędzać czas wolny, angażując często członków własnej rodziny – rodziców i rodzeństwo.

W 2010 r. placówka została wyposażona, zgodnie z art. 85 e ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w niezbędny sprzęt oraz wyremontowano kuchnię. Łączny koszt zakupu materiałów do przeprowadzenia remontu oraz artykułów na doposażenie pokoi dzieci wyniósł

10 550,73 zł. Na pokrycie wypoczynku letniego podopiecznych Rodzinny Dom Dziecka w Dobrzykowicach otrzymał kwotę 4 200,00 zł, tj. po 700 zł na każde dziecko, dzięki której możliwe było zapewnienie dzieciom zarówno wyjazdów kolonijnych, jak i wspólnego wyjazdu całej rodziny na wakacje.

Wydatkowanie przyznanych kwot zostało całkowicie rozliczone przez Dyrektora fakturami.

Średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w placówce rodzinnej wyniósł w roku 2010 **2 034,84 zł.**

Poniżej przedstawiono wykonanie budżetu w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w 2010 r.

Nazwa placówki	Wykonanie budżetu w 2010 r.
WPO-W w Kątach Wr. (Mieszkanie Chronione)	1 341 672,00 zł
Dom Dziecka w Kielczowie	735 012,00 zł
Rodzinny Dom Dziecka nr 2 w Dobrzykowicach	161 545,85 zł
Ogółem	2 238 229,85 zł

Kontrole placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Działając w oparciu o art. 112 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który stanowi, iż starosta przy pomocy powiatowego centrum pomocy rodzinie sprawuje nadzór nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej (...) i placówek opiekuńczo – wychowawczych, przeprowadzone zostały w 2010 r. kontrole zgodnie z poniższym harmonogramem.

Lp.	Nazwa placówki	Termin kontroli	Zakres kontroli
1.	WPO-W Kąty Wr.	maj 2010 r. listopad 2010 r.	Kontrola dotycząca realizacji zleconego zadania z zakresu pomocy społecznej. Posiedzenia stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce.
2.	Dom Dziecka Kielczów	luty 2010 r. kwiecień 2010 r. czerwiec 2010 r.	Kontrola dotycząca realizacji zleconego zadania z zakresu pomocy społecznej Posiedzenia stałego zespołu

		październik 2010 r.	ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce.
3.	RDD nr 2 Dobrzykowice	luty 2010 r. październik 2010 r.	Posiedzenia stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce.

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, iż wszystkie placówki starają się prawidłowo realizować nałożone na nie zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. i rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo - wychowawczych w zakresie zapewnienia odpowiedniego standardu, prowadzenia dokumentacji każdego dziecka (indywidualny plan pracy, karta pobytu dziecka w placówce) oraz sprawowania funkcji opiekuńczych i wychowawczych. W każdej placówce systematycznie odbywały się posiedzenia stałych zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Zalecenia pokontrolne wystosowane zostały do WPO-W w Kątach Wr. oraz Domu Dziecka w Kielczowie i dotyczyły kwestii merytorycznych.

Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii oraz zakładów poprawczych.

Zgodnie z art. 19 pkt 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. do zadań własnych powiatu należy pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego i rodzinnego, (...), schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W myśl art. 88 ust. 1 cyt. ustawy osoby, które osiągnęły pełnoletność w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo - wychowawczej, (...) zostają objęte pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pieniężną na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki, w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, w uzyskaniu zatrudnienia oraz na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Wykaz świadczeń dla osób kontynuujących naukę:

Typ opuszczanej placówki	Liczba osób kontynuujących naukę w 2010 r.	Osoby, które złożyły wniosek w 2010 r.	Kwota na kontynuowanie nauki
wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo - wychowawcze	14	13	57 937,20 zł
wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze lub socjoterapii	3	4	11 216,07 zł
Ogółem	17	17	69 153,27 zł

Wykaz wypłaconych świadczeń dla osób otrzymujących pomoc na usamodzielnienie i zagospodarowanie w formie rzeczowej:

Typ opuszczanej placówki	Liczba osób, którym przyznano pomoc pieniężną na usamodzielnienie	Liczba osób, którym przyznano pomoc pieniężną na zagospodarowanie w formie rzeczowej	Kwota na usamodzielnienie	Kwota na zagospodarowanie w formie rzeczowej
Wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo -wychowawcze	3	6	12 972,00 zł	14 954,76 zł
Wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze lub socjoterapii	1	1	3 294,00 zł	3 294,00 zł
Wychowankowie opuszczający zakłady poprawcze	0	1	0	3 294,00 zł
Ogółem	4	8	16 266,00 zł	21 542,76 zł

Ogółem na pomoc osobom usamodzielnianym z domów dziecka, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii i zakładów poprawczych, których ostatnim miejscem pobytu przed skierowaniem do placówki był Powiat Wrocławski lub którzy osiedlili się na terenie Powiatu Wrocławskiego, wydatkowano kwotę **106 962,03 zł**.

PCPR przeprowadzał wywiady kontrolne, co najmniej 2 razy w roku, u wszystkich pełnoletnich wychowanków otrzymujących comiesięczną pomoc na kontynuowanie nauki, pozostawał w kontakcie z wyznaczonymi przez wychowanków opiekunami usamodzielnienia z ramienia placówek opiekuńczo – wychowawczych i ośrodków, kierował zapytania do szkół na temat przebiegu edukacji usamodzielnionych wychowanków.

W wyniku podjętych działań konieczne stało się uchylene decyzji o przyznaniu pomocy na kontynuowanie nauki dla 2 osób, częściowy zwrot przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki dla 1 osoby. Natomiast w stosunku do 2 wychowanków zastosowano szczegółową kontrolę frekwencji na zajęciach lekcyjnych.

Porozumienia z innymi powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

W porównaniu do roku 2009 zmniejszyła się nieco liczba przypadków, kiedy konieczne było poszukiwanie wolnych miejsc w placówkach poza Powiatem Wrocławskim. Problem dotyczył 4 małych dzieci, poniżej 7 roku życia (w 2009 r. – 5). Pogotowie Rodzinne w Sobótce od dnia powstania, tj. 29 kwietnia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. zapewniło opiekę 2 noworodkom umieszczonym wprost ze szpitala (ustawowa maksymalna ilość dzieci w pogotowiu rodzinnym – 3). W przeciwieństwie do roku ubiegłego nie było potrzeby umieszczenia dzieci powyżej 7 roku życia w placówkach poza terenem Powiatu Wrocławskiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu w roku sprawozdawczym podjęło stosowne czynności wobec zaniedbań kuratora, który nie poinformował najbliższej rodziny 2-osobowego rodzeństwa pochodzącego z gminy Żórawina o możliwości stworzenia rodziny zastępczej i tym samym uniknięcia umieszczenia dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej wskazanej w postanowieniu Sądu, doprowadzając w ten sposób do kilkunastodniowego pobytu jednego dziecka i ponad 2-miesięcznego pobytu drugiego dziecka w WPO-W w Kątach Wrocławskich.

Powiat Wrocławski w 2010 r. zawarł 5 porozumień dotyczących zobowiązań wobec innych powiatów: Miasto Wrocław (2 porozumienia), Powiat Wołowski (2 porozumienia), Powiat Wałbrzyski (1 porozumienie).

Ogółem kwota zobowiązań Powiatu Wrocławskiego z tytułu ponoszenia kosztów utrzymania dzieci na terenie innych powiatów w 2010 r., także z umowami i porozumieniami zawartymi w okresie 2004 – 2010 wyniosła **343 044,52 zł**.

Ogółem kwota zobowiązań innych powiatów z tytułu ponoszenia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Wrocławskiego wyniosła w 2010 r. **357 155,84 zł** i składają się na nią należności otrzymane od: Miasta Wrocław, Powiatu Trzebnickiego oraz Powiatu Średzkiego.

W 2010 r. procentowa liczba wychowanków pochodzących spoza naszego Powiatu w stosunku do podopiecznych z terenu Powiatu Wrocławskiego w Rodzinnym Domu Dziecka w Dobrzykowicach wynosiła 25% (2 dzieci), a w WPO-W w Kątach Wr. 3% (1 dziecko).

W Domu Dziecka w Kielczowie na koniec 2010 r. nie przebywało żadne dziecko.

L.p.	Nazwa placówki	Procentowa liczba wychowanków spoza powiatu w stosunku do podopiecznych z terenu Powiatu Wrocławskiego, wg stanu na dzień 31.12.2010 r.	Wysokość średniego miesięcznego kosztu w 2010 r.
1.	WPO–W w Kątach Wr.	3%	2 860,55 zł
2.	Dom Dziecka w Kielczowie	0%	3 264,97 zł
3.	Rodziny Dom Dziecka nr 2 w Dobrzykowicach	25%	2 034,84 zł

SZKOLENIE KANDYDATÓW W RODZINNEJ OPIECE ZASTĘPCZEJ

W 2010 r. 2 pary zgłosiły chęć odbycia szkolenia przygotowującego do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W związku z małą liczbą kandydatów, niewystarczającą do stworzenia grupy szkoleniowej, podjęto decyzję o kontynuowaniu współpracy w sprawie prowadzenia szkoleń dla mieszkańców Powiatu Wrocławskiego z Wrocławskim Centrum Opieki, Wychowania i Adopcji,

Ośrodkiem Adopcyjno – Opiekuńczym we Wrocławiu przy ul. Młodych Techników, który prowadzi bieżący nabór i szkolenia dla kandydatów.

W roku sprawozdawczym 2 pary ukończyły szkolenie przygotowujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i otrzymały kwalifikacje do pełnienia funkcji rodzica zastępczego. 1 para podpisała w dniu 29 kwietnia 2010 r. ze Starostą Powiatu Wrocławskiego umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem o charakterze pogotowia rodzinnego, 2 - ga natomiast jest na etapie konsultacji w sprawie powierzenia jej dziecka.

REPATRIANCI

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji repatriantowi oraz przybywającym z nim do Rzeczypospolitej Polskiej członkom najbliższej rodziny udziela się jednorazowo pomocy ze środków budżetu państwa na: pokrycie kosztów przejazdu do Polski, zagospodarowanie i bieżące utrzymanie oraz opłacenie kosztów związanych z podjęciem na terytorium Polski nauki przez małoletniego, podlegającego obowiązkowi szkolnemu. Wypłaty środków finansowych na powyższe dokonuje Starosta, po wcześniejszym zawnioskowaniu o nie do Wojewody Dolnośląskiego.

W roku 2010 nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie pomocy na częściowe pokrycie kosztów związanych z remontem lub adaptacją lokalu mieszkalnego, ani dotyczący przekazania środków na pokrycie kosztów podróży i bieżące utrzymanie.

RODZINY ZASTĘPCZE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu, działając na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, wspiera w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb umożliwiając życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, zapobiega często trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W naszym społeczeństwie wiele jest rodzin, które nie spełniają swej roli – nie zaspokajają podstawowych potrzeb biologicznych i emocjonalnych dziecka. Wiele dzieci z Powiatu Wrocławskiego, z różnych przyczyn nie może wychowywać się w swojej rodzinie. W tej sytuacji rodzinna opieka zastępcza stanowi dla nich szansę na szczęśliwe dzieciństwo, będące podstawą

stabilizacji życiowej w przyszłym, dorosłym życiu. Rodzinna opieka zastępcza to szansa dla dzieci trwale lub czasowo pozbawionych opieki w rodzinie naturalnej na wychowywanie się w prawdziwym domu, a nie w instytucjonalnym domu dziecka.

Proces tworzenia rodzin zastępczych jest jednym z obszarów działalności PCPR. Rodzina zastępcza powstaje na mocy orzeczenia Sądu i jest czasową formą opieki nad dzieckiem pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodziców. Przy doborze rodzin zastępczych Sąd bierze pod uwagę: stopień pokrewieństwa z dzieckiem, przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, odpowiednią różnicę wieku między kandydatami do pełnienia roli rodzica zastępczego a dzieckiem, zasadę nie rozłączania rodzeństwa, a w miarę możliwości opinię wyrażaną przez dziecko.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2010 r. odnotowało 131 (rok 2009 - 116) rodzin zastępczych na terenie Powiatu Wrocławskiego, w których wychowywało się łącznie 197 (rok 2009 - 176) dzieci, w tym:

- spokrewnionych z dzieckiem 137 (rok 2009 - 130 dzieci),
- niespokrewnionych z dzieckiem 28 (rok 2009 - 21 dzieci),
- zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem 32 (rok 2009 - 25 dzieci), w tym:
  - a) wielodzietnych 20 (rok 2009 - 16 dzieci),
  - b) specjalistycznych 7 (rok 2009 - 5 dzieci),
  - c) o charakterze pogotowia rodzinnego 5 (rok 2009 - 4 dzieci).

Wśród 197 dzieci (rok 2009 - 176) tylko 7 było sierotami naturalnymi.

W stosunku do roku 2009 o 15 wzrosła liczba rodzin zastępczych i o 21 liczba dzieci w tych rodzinach. Z kolei rozwiązaniu uległo 8 rodzin zastępczych (2009 r. – 10 rodzin zast.).

Rodzina zastępcza ma na celu zapewnienie dziecku odpowiednich warunków rozwoju i wychowania, adekwatnie do jego stanu zdrowia i indywidualnych możliwości. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej jest procesem długotrwałym. Nadrzędnym celem jest kierowanie się rodziną dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw.

W roku sprawozdawczym utworzono 24 nowe rodziny zastępcze, wśród których powstało 15 rodzin spokrewnionych z dzieckiem i 9 rodzin niespokrewnionych z dzieckiem (jedna z rodzin zastępczych, w której znajduje się 2 dzieci jest rodziną zarówno spokrewnioną jak i niespokrewnioną), w tym 1 rodzina zastępcza zawodowa niespokrewniona z dzieckiem o charakterze pogotowia rodzinnego.

Funkcję rodziny zastępczej pełniło 89 par małżeńskich oraz 42 osoby samotne. Najliczniejszą grupę wiekową rodziców zastępczych stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 40 - 55 lat.

W rodzinach spokrewnionych z dzieckiem przebywało ogółem 137 dzieci. 128 z nich znajdowało się w wieku od 6 miesięcy do 18 lat, pozostali od 19 do 25 lat. W roku ubiegłym 17 wychowanków osiągnęło pełnoletność, z czego 13 pozostało w rodzinie zastępczej, a 4 skorzystało z możliwości ubiegania się o pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki i postanowiło samodzielnie wchodzić w dorosłe życie.

Wśród rodzin spokrewnionych najczęściej było tych, które przyjęły tylko 1 dziecko do rodziny. Najmniej liczną grupę stanowiły rodziny z 4 (1 rodzina) lub 5 dzieci (1 rodzina). Najliczniejszą grupę wiekową wychowanków rodzin spokrewnionych stanowiły dzieci w wieku od 15 do 18 roku życia (45 dzieci). 7 spośród dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych posiadało orzeczenie o niepełnosprawności. W minionym roku spokrewnione rodziny zastępcze opuściło 7 wychowanków – 5 osób pełnoletnich (3 przebywające dotychczas w rodzinach zastępczych do czasu ukończenia szkoły, którą rozpoczęły przed ukończeniem 18 roku życia, 2 założyły oddzielne gospodarstwa domowe i nie kontynuują nauki) oraz 2 osoby nieletnie, które samowolnie opuściły rodzinę zastępczą (ucieczka). Obecnie jedna z nieletnich przebywa w nowoutworzonej rodzinie zastępczej na terenie Miasta Wrocławia, druga została umieszczona w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Kątach Wr.

W roku 2010 r. utworzono 10 niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych. W rodzinach tych wychowywało się 10 dzieci, z których najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w wieku od 1 do 10 lat. 4 spośród dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niespokrewnionych posiadało orzeczenie o niepełnosprawności. Funkcję niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych pełniło 9 małżeństw oraz 1 osoba samotna. Przeważali rodzice zastępczy w przedziale wiekowym 41 - 50 lat. W minionym roku 2 dzieci opuściło niespokrewnioną rodzinę zastępczą i usamodzielniało się.

Na terenie Powiatu Wrocławskiego w 2010 r. funkcjonowały również rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. Dzielą się one na: wielodzietne, specjalistyczne oraz o charakterze pogotowia rodzinnego (dalej: pogotowie rodzinne).

W porównaniu do roku 2009 r. w roku sprawozdawczym zostały utworzone 2 nowe rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem:

- specjalistyczna (została przekształcona z wcześniej funkcjonującej zawodowej niespokrewnionej rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego),
- o charakterze pogotowia rodzinnego.

Łącznie funkcjonowało 8 rodzin zastępczych niespokrewnionych zawodowych:

- 3 rodziny zawodowe wielodzietne,
- 3 zawodowe specjalistyczne,

- 2 o charakterze pogotowia rodzinnego.

W rodzinach zastępczych zawodowych przebywało łącznie 32 dzieci, w tym:

- 20 dzieci w rodzinie zawodowej wielodzietnej,
- 7 w rodzinie zawodowej specjalistycznej,
- 5 w pogotowiu rodzinnym.

Funkcję opiekunów zastępczych sprawowali małżonkowie mieszczący się w przedziale wiekowym od 41 do 50 roku życia.

W roku sprawozdawczym na terenie Powiatu Wrocławskiego funkcjonowały łącznie 2 pogotowia rodzinne. Jedno z nich dla dobra i potrzeb dzieci przekształciło się w rodzinę zastępczą zawodową niespokrewnioną z dzieckiem specjalistyczną. W pogotowiach zapewniono opiekę łącznie 5 dzieciom w przedziale wiekowym 0 – 6 lat, spośród których 2 zostało adoptowanych, a 3 oczekuje na adopcję.

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w pogotowiu rodzinnym wyniósł **1 821,00 zł.**, co stanowi sumę środków przeznaczonych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego dziecka, jednorazową pomoc związaną z przyjęciem nowego dziecka do rodziny oraz kwotę wynagrodzenia dla opiekuna.

Kolejnym obszarem działalności PCPR jest udzielanie rodzinom zastępczym, na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2009 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych, pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w nich dziecka. Aktualnie kwota bazowa służąca określeniu wysokości świadczenia pieniężnego wynosi 1 647 zł.

W myśl art. 78 ust. 1 i 3 cytowanej ustawy Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej udziela tej rodzinie pomocy pieniężnej w wysokości 40% podstawy, pomniejszonej o kwotę odpowiadającą 50% dochodu tego dziecka (za dochód dziecka uznaje się kwotę otrzymywanej renty wraz z dodatkiem dla sierot zupełnych, zasiłek pielęgnacyjny, dodatek pielęgnacyjny, otrzymywane alimenty oraz kwotę odpowiadającą dochodom uzyskiwanym z majątku dziecka), nie mniej jednak niż 10% podstawy. Powyższa kwota dotyczy dzieci w wieku od 7 do 18 roku życia.

Zgodnie z art. 78 ust. 4 ustawy Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej udziela tej rodzinie pomocy pieniężnej w wysokości nie niższej niż:

1. 60% podstawy – w przypadku dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia,
2. 80% podstawy – w przypadku dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności,

3. 60% podstawy – w przypadku dziecka w wieku powyżej 7 roku życia do ukończenia 18 roku życia, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,
  4. 60% podstawy – w przypadku dziecka w wieku powyżej 7 roku życia do ukończenia 18 roku życia, umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178),
  5. 80% podstawy – w przypadku dziecka w wieku powyżej 7 roku życia do ukończenia 18 roku życia, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności i umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie przepisów ww. ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- pomniejszonej o kwotę odpowiadającą 50% dochodu dziecka, nie mniej jednak niż 20% podstawy.

Ponadto niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza otrzymuje dodatkowo na każde umieszczone w niej dziecko kwotę odpowiadającą 10% podstawy z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem i jego wychowaniem.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2010 r. przyznało pomoc pieniężną dla rodzin zastępczych w łącznej wysokości **1 495 410 zł.**, w tym:

- dla spokrewnionych rodzin zastępczych kwotę – **996 275 zł.**,
- dla niespokrewnionych rodzin zastępczych – **254 127 zł.**,
- dla zawodowych niespokrewnionych rodzin zastępczych – **245 008 zł.**

Wynagrodzenie dla opiekunów za pełnienie funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej wraz z kosztami składek emerytalno zdrowotnych i zaliczki na podatek dochodowy odprowadzanych przez Powiat wyniosło w roku sprawozdawczym **203 642,83 zł.**

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka, wynikający z przyznanych środków finansowych i liczby wypłaconych świadczeń, wyniósł w rodzinie zastępczej:

- spokrewnionej – **646,51 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 1541),
- niespokrewnionej – **882,38 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 288),
- zawodowej niespokrewnionej wielodzietnej (wraz z wynagrodzeniem dla opiekuna) – **1 161 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 223),
- zawodowej niespokrewnionej specjalistycznej (wraz z wynagrodzeniem dla opiekuna) – **1 427 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 98),
- zawodowej niespokrewnionej o charakterze pogotowia rodzinnego (wraz z wynagrodzeniem dla opiekuna) – **1 821 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 38).

Dodatkowym świadczeniem przyznawanym rodzinie zastępczej przez Starostę Powiatu Wrocławskiego jest jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka w wysokości do 150% podstawy, czyli 2 470,50 zł. W ramach tego świadczenia wypłacono środki w łącznej wysokości **72 203 zł.**, dla **32** podopiecznych, w tym rodzinom:

- spokrewnionym z dzieckiem – **40 955 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 18),
- niespokrewnionym z dzieckiem – **14 000 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 6),
- zawodowym wielodzietnym – **12 848 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 6).
- zawodowym o charakterze pogotowia rodzinnego – **4 400 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 2).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we wszystkich rodzinach dokonało kontroli sposobu wydatkowania przyznanej jednorazowej pomocy pieniężnej na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej.

Wydano 152 decyzje administracyjne. Każda z nich została poprzedzona szczegółowymi wywiadami środowiskowymi z rodzinami w miejscach ich zamieszkania. Wywiady te miały na celu ustalenie dochodu rodziny, sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dziecka, stanu zdrowia rodziny, a także określenie warunków mieszkaniowych.

Jednocześnie obejmowano pracą socjalną rodziny napotykające na problemy wychowawcze, psychologiczne, prawne i bytowe. Interwencje poświęcone rozwiązywaniu problemów odbywały się w terenie i polegały na stałych kontaktach oraz ciągłej współpracy ze szkołami, kuratorami, gminnymi ośrodkami pomocy społecznej i innymi instytucjami powołanymi na rzecz pracy z rodziną.

Indywidualne rozmowy z osobami, które zdecydowały się na sprawowanie pieczy nad dziećmi, dały w większości sposobność docenienia ich trudu i zaangażowania, jakie wkładają w proces wychowywania. Opiekunowie przywiązują uwagę do stymulowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego rozwoju dzieci oraz wykazują dbałość o ich stan zdrowia. W miarę możliwości starają się zaspokajać potrzeby zgłaszane przez wychowanków, w tym możliwość kontaktu z rodzinami naturalnymi, co dla dzieci ma ogromne znaczenie - dostarcza im poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji. W odpowiedzi na rosnące potrzeby podopiecznych, które wynikają ze zmieniających się prawidłowości rozwojowych, opiekunowie sukcesywnie poprawiają warunki mieszkaniowe, pracują z dziećmi nad osiąganiem coraz lepszych wyników edukacyjnych oraz nad rozwojem nowych kompetencji społecznych.

Rodzice, których dzieci przebywają w rodzinach zastępczych, są zobowiązani do ponoszenia odpłatności z tego tytułu. Zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej opłatę za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej oraz osoby pełnoletniej, o której mowa w art. 78 ust. 5, do

wysokości miesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w tej rodzinie, wnoszą solidarnie rodzice. W tym celu przeprowadza się wywiady środowiskowe, które służą do wydawania decyzji zwalniających lub ustalających odpłatność rodzica biologicznego za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.

W roku sprawozdawczym pracownicy socjalni PCPR przeprowadzili wywiady środowiskowe z 59 rodzicami naturalnymi dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Wywiady umożliwiły ocenę sytuacji materialno - bytowej rodziców biologicznych, a tym samym posłużyły do wydania decyzji administracyjnych. Z uwagi na złą sytuację materialną, udokumentowaną długotrwałą chorobę lub wychowywanie innych dzieci wydano 14 decyzji administracyjnych zwalniających z odpłatności za pobyt dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, 1 decyzję częściowo zwalniającą z odpłatności oraz 1 decyzję naliczającą miesięczną odpłatność za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej. Pracownicy PCPR wielokrotnie podejmowali działania zmierzające do udzielania pomocy rodzinie naturalnej w jej środowisku lokalnym. Z rodzicami biologicznymi dzieci przybywających w rodzinach zastępczych zawierano kontrakty socjalne mające na celu zmotywowanie osób do podejmowania określonych działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzinnej i warunków materialno – bytowych. Niejednokrotnie napotymano na problemy dotyczące ustalenia miejsca pobytu rodziców biologicznych. W takiej sytuacji PCPR współpracowało z Centrum Personalizacji Dokumentów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Wydziałem Ochrony Informacji Niejawnych w Warszawie, przy pomocy którego starano się ustalić miejsce pobytu danego rodzica. Stała współpraca obejmuje również takie instytucje jak: gminne ośrodki pomocy społecznej, policja, kuratorzy sądowi.

W roku 2010 w siedzibie PCPR, przy udziale pracowników Centrum, wielokrotnie odbywały się spotkania rodziców biologicznych z dziećmi przebywającymi w rodzinach zastępczych.

Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych zostają objęci wieloaspektową pomocą w formie porad prawnych, socjalnych oraz konsultacji psychologicznych. Dotyczyła ona przede wszystkim problemów emocjonalnych, jak również tych dotyczących odnalezienia się na rynku pracy. Porady i wskazówki są niezbędnym elementem przygotowywania młodego człowieka do podjęcia zatrudnienia, jak również wsparcia, jakie jest udzielane w sytuacji, w której nie może on podjąć zatrudnienia.

W 2010 r. pełnoletność osiągnęło 17 wychowanków rodzin zastępczych. Z chwilą ukończenia 18 roku życia wychowanek rodziny zastępczej podejmuje decyzję czy opuszcza rodzinę zastępczą, czy też nadal w niej pozostaje. Decyzja ta wpływa na sposób udzielanej pomocy.

Opiekunowie wychowanków pozostających w rodzinie zastępczej otrzymują na zasadach dotychczasowych pomoc na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęło naukę przed osiągnięciem pełnoletności, jeśli nadal przebywa w tej rodzinie. W chwili podjęcia decyzji przez wychowanka o opuszczeniu rodziny przysługuje mu pomoc pieniężna z tytułu kontynuowania nauki lub usamodzielnienia.

Warunkiem udzielenia pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia. Program przygotowany jest przez usamodzielnianego wychowanka wraz z wyznaczonym opiekunem usamodzielnienia. Dokument ten zawiera informacje o sytuacji życiowej i socjalno - bytowej wychowanka, a także opis jego planów życiowych oraz terminy ich realizacji. Powyższe informacje są niezbędne w celu uzyskania pomocy pieniężnej z tytułu usamodzielnienia lub kontynuowania nauki.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w wysokości 30% podstawy, tj. 494,10 zł. miesięcznie przysługuje osobie usamodzielnianej kontynuującej naukę w gimnazjum, szkole ponadpodstawowej, szkole ponadgimnazjalnej lub szkole wyższej. W 2010 r. w ramach przyznanej pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki wypłacono kwotę w łącznej wysokości **169 723,35 zł.** dla 39 pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych.

W momencie ukończenia edukacji wychowankowie mogą zwrócić się z wnioskiem do Starosty Powiatu Wrocławskiego o przyznanie jednorazowej pomocy pieniężnej z tytułu usamodzielnienia. Środki te mogą przeznaczyć na zaspokojenie ważnej życiowej potrzeby osoby usamodzielnianej, w szczególności na polepszenie warunków mieszkaniowych i stworzenie warunków do działalności zarobkowej, w tym podniesienie kwalifikacji zawodowych. Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej z rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem ustala się w kwocie odpowiadającej:

- a) 300% podstawy (4 941 zł.) - w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej przez okres powyżej trzech lat,
- b) 200% podstawy (3 294 zł.) - w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej przez okres od dwóch do trzech lat,
- c) 100% podstawy (1 647 zł.) - w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej przez okres od roku do dwóch lat.

Natomiast wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niespokrewnioną z dzieckiem i zawodową niespokrewnioną z dzieckiem rodzinę zastępczą ustala się w kwocie odpowiadającej:

- a) 400% podstawy (6 588 zł.) - w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej przez okres powyżej trzech lat,
- b) 200% podstawy (3 294 zł.) - w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej przez okres od dwóch do trzech lat,
- c) 100% podstawy (1 647 zł.) - w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej przez okres od roku do dwóch lat.

W 2010 r. o przyznanie tej formy pomocy pieniężnej zwróciło się 12 wychowanków z rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych, którym wypłacono pomoc w łącznej wysokości **53 582,23 zł.** (liczba wypłaconych świadczeń: 12 w wysokości od 100% do 400% podstawy).

W myśl art. 88 ust. 1 cyt. ustawy osoby, które osiągnęły pełnoletność w rodzinie zastępczej (...) zostają objęte pomocą (...) na zagospodarowanie w formie rzeczowej. W skład pomocy na zagospodarowanie mogą wchodzić: materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania, niezbędne urządzenia domowe, pomoce naukowe, sprzęt rehabilitacyjny i sprzęt, który może służyć do podjęcia zatrudnienia. Wartość pomocy na zagospodarowanie ustala się jako równowartość kwoty nie wyższej niż 300% podstawy.

Wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej w roku sprawozdawczym złożyło 14 osób, którym udzielono pomocy pieniężnej w łącznej kwocie **69 174 zł.** (14 świadczeń x 300% podstawy).

Wysokość środków pieniężnych wydatkowanych na potrzeby usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych wynosiła w roku 2010 – **292 479,58 zł.** Wydatkowane środki obrazuje poniższa tabela:

Rodziny zastępcze	Liczba usamodzielnianych wychowanków pobierających świadczenia ogółem	Kwota świadczeń wydatkowana na kontynuację nauki	Kwota świadczeń wydatkowana z tytułu jednorazowej pomocy na usamodzielnienie	Kwota świadczeń wydatkowana z tytułu pomocy na zagospodarowanie
	51	169 723,35	53 582,23	69 174
Razem:	292 479,58			

Należności i zobowiązania Powiatu Wrocławskiego z tytułu zawartych porozumień z innymi powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych.

Kolejnym obszarem działalności PCPR jest przygotowywanie projektów porozumień z innymi powiatami. Zgodnie z art. 86 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. powiat prowadzący rodzinę zastępczą przyjmującą dziecko zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przyjętego dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej porozumienie.

Powiat Wrocławski w roku 2010 zawarł 12 porozumień, w tym:

- a) 10 porozumień dotyczących należności dla Powiatu Wrocławskiego (10 dzieci): Miasto Wrocław (6), Powiat Goleniowski (1), Powiat Ostrowiecki (1), Powiat Koszaliński (2),
- b) 2 porozumienia dotyczące zobowiązań Powiatu Wrocławskiego (2 dzieci): Miasto Wrocław (1), Powiat Jaworski (1).

Powiat Wrocławski w roku sprawozdawczym przekazał innym powiatom środki finansowe w wysokości **161 941,37 zł.** na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej, zgodnie z porozumieniami zawartymi w latach 2004 - 2010. W ramach przekazanych zobowiązań finansowych kwotę, o której mowa wyżej, wypłacono: Miastu Wrocław, Miastu Warszawa, Miastu Opole, Powiatowi Trzebnickiemu, Powiatowi Strzelińskiemu, Powiatowi Oleśnickiemu, Powiatowi Oławskiemu, Powiatowi Wałbrzyskiemu, Powiatowi Średzkiemu, Powiatowi Kępińskiemu, Powiatowi Zgorzeleckiemu i Powiatowi Jaworskiemu.

Natomiast Powiat Wrocławski otrzymał od innych powiatów z tytułu częściowego pokrycia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz tytułu przyznawania świadczeń na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej kwotę **286 322,28 zł.**, na którą składają się należności od: Miasta Wrocław, Powiatu Wałbrzyskiego, Powiatu Średzkiego, Powiatu Trzebnickiego, Powiatu Krapkowickiego, Powiatu Koneckiego, Powiatu Ostrowieckiego, Powiatu Goleniowskiego oraz Powiatu Koszalińskiego.

INTERWENCJA KRYZYSOWA

Zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie interwencji kryzysowej polegają na udzielaniu wsparcia wszystkim mieszkańcom Powiatu Wrocławskiego szukającym pomocy, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. Liczba osób zgłaszających się i szukających

pomocy u pracowników PCPR w 2010 roku jest nieco wyższa niż w latach ubiegłych. Świadczyć to może o większej świadomości oraz poczuciu zaufania obywateli względem organów pomocowych.

Od 2008 roku do końca lipca 2010 roku PCPR realizował zadanie pn. „Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych jako profilaktyczne działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie w środowisku”. Jednak od dnia 1 sierpnia 2010 r., zgodnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. Nr 125, poz. 842), to gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym.

Traktowanie interwencji kryzysowej jako metody interdyscyplinarnego oddziaływania na rzecz osób znajdujących się w krytycznej sytuacji, pozwala na udzielenie im wszechstronnego wsparcia pomocnego w odzyskaniu kontroli nad kryzysowym doświadczeniem, a w efekcie – nad całym swoim życiem.

Z każdym rokiem rośnie liczba osób, które decydują się na telefoniczne lub mailowe zgłoszenie problemów w rodzinie, co wynikać może z większej dostępności do mediów oraz faktu, że pośredni kontakt z instytucją stanowi najbezpieczniejszą formę informowania o doświadczanych trudnościach. Nie występuje wówczas tak duży lęk przed oceną. Osoby zwracające się z telefoniczną prośbą poszukują zazwyczaj wsparcia informacyjnego obejmującego wiele różnorodnych dziedzin (porady prawne, dostęp do bezpłatnej pomocy psychologicznej i adresy różnego rodzaju instytucji pomocowych).

Liczba próśb o pomoc w rozwiązaniu kryzysu, zgłaszanych przez rodziny oraz przez pracowników instytucji pomocowych w 2010 r. kształtowała się następująco:

Formy zgłaszania problemu	Ilość zgłoszeń w 2010 r.
Wnioski o zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego	8
Telefoniczna prośba o pomoc – we własnym imieniu	10
Pisemna prośba o pomoc (e-mail lub poczta tradycyjna) – we własnym imieniu	5
Zgłoszenie dotyczące problemów osób trzecich	3
Osobista prośba o pomoc – zgłaszana w siedzibie PCPR	6
Zgłoszenie konieczności interwencji przez pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej, szkoły, kuratorów, policję	25

Interwencja w rodzinach zastępczych	11
Ogólna liczba zgłoszeń	68

Formy zgłaszania problemów w poszczególnych gminach Powiatu Wrocławskiego oraz w Mieście Wrocław przedstawia poniższa tabela:

Gmina	Wnioski o zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Telefoniczna prośba o pomoc we własnym imieniu	Pisemna prośba o pomoc we własnym imieniu	Zgłoszenie dotyczące problemów osób 3-ich	Osobista prośba o pomoc zgłaszana w PCPR	Zgłoszenie konieczności interwencji przez gops, szkoły, kuratorów, policję	Interwencja w rodzinach zastępczych
Czernica		5			1	2	4
Długoleka		1					1
Jordanów Śląski						1	
Kąty Wr.	1			1		5	1
Kobierzyce	1	1				1	1
Mietków	5					5	1
Sobótka		1				10	1
Siechnice							
Żórawina	1	1			1	1	1
Wrocław			2	2	4		1
Inne		1	3				
Ogółem	8	10	5	3	6	25	11

W bieżącym roku zarejestrowano 8 wniosków o zwołanie posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Najwięcej wniosków wpłynęło z gminy Mietków. Nie zarejestrowano żadnego wniosku z gmin Czernica, Długoleka, Jordanów Śląski, Siechnice oraz Sobótka.

Prośby o pomoc w rozwiązaniu kryzysu zgłaszane przez mieszkańców Wrocławia zdarzają się dość często. Osoby z Wrocławia, które zgłaszają się z problemem nie są pozostawiane bez pomocy. W takich przypadkach pracownicy PCPR dokonują wstępnej analizy sytuacji kryzysowej, udzielają wsparcia w celu zapewnienia pomocy psychologicznej lub prawnej, a następnie kierują osobę do innych instytucji działających na terenie Wrocławia.

W przeważającej większości wnioski o zwołanie Zespołu składane były przez pracowników szkół – pedagogów bądź psychologów. Zwykle pierwszym sygnałem tego, że coś niewłaściwego dzieje się z rodziną są kłopoty, które sprawia dziecko lub jedno z dzieci. Pracownicy oświatowi codziennie mają kontakt z młodzieżą i pierwsi zauważają symptomy trudności, jakich doświadczają małe dzieci. Ponieważ nie dysponują możliwością interwencji w środowisku domowym dziecka, zaniepokojeni losem małych dzieci, poszukują wsparcia wśród pracowników instytucji pomocowych.

Ilość wniosków o zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego składanych przez poszczególne osoby przedstawia poniższa tabela:

Osoba składająca wniosek	Ilość wniosków
Pracownicy oświatowi	5
Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	1
Osoby z najbliższego otoczenia	1
Pracownicy PCPR	1
Ogółem	8

Ilość wniosków o zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego składanych przez poszczególne osoby z uwzględnieniem gmin Powiatu Wrocławskiego kształtowała się następująco:

Gmina	Osoba składająca wniosek			
	Pracownicy oświatowi	Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej	Osoby z najbliższego otoczenia	Pracownicy PCPR
Czernica				
Długolęka				
Jordanów Śl.				
Kąty Wr.				1
Kobierzyce	1			
Mietków	4		1	
Sobótka				
Siechnice				
Żórawina		1		
Ogółem	5	1	1	1

Analiza zgłoszeń w ramach Zespołów Interdyscyplinarnych, jakie zostały przyjęte przez PCPR w 2010 r. pozwala ustalić, że sytuacje kryzysowe przeżywane przez osoby szukające pomocy wywołane były przez wymienione poniżej czynniki.

Najczęstsze przyczyny poszukiwania pomocy przedstawia poniższa tabela:

Przyczyny poszukiwania pomocy	Ilość wniosków
Nadużywanie alkoholu przez członka rodziny	2
Niekorzystne warunki środowiskowo - rodzinne	4
Przemoc fizyczna i/lub emocjonalna	1
Choroba psychiczna rodziców	1
Ogółem	8

Podział wniosków o zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ze względu na przyczyny poszukiwania pomocy w poszczególnych gminach Powiatu Wrocławskiego:

Gmina	Przyczyny poszukiwania pomocy			
	Nadużywanie alkoholu przez członka rodziny	Niekorzystne warunki środowiskowo - rodzinne	Przemoc fizyczna i/lub emocjonalna	Choroba psychiczna rodziców
Czernica				
Długolęka				
Jordanów Śl.				
Kąty Wr.		1		
Kobierzyce	1			
Mietków	1	3	1	
Sobótka				
Siechnice				
Żórawina				1
Ogółem	2	4	1	1

Przeważająca ilość wniosków o zwołanie Zespołów uwarunkowana była niekorzystnymi warunkami środowiskowo – rodzinnymi dziecka.

Pierwszy w 2010 r. wniosek o zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynął do PCPR z Gimnazjum w Mietkowie. Dotyczył ucznia klasy III. Pedagog szkolny zgłosiła, iż uczeń opuszcza dużą liczbę godzin lekcyjnych, praktycznie nie uczęszcza na zajęcia lekcyjne oraz notorycznie ucieka z ostatnich lekcji. Na spotkanie Zespołu stawił się ojciec chłopca, który opisał niekorzystną sytuację opiekuńczo – wychowawczą w rodzinie. Podał, że jego żona wyprowadziła się z mieszkania natomiast on sam stara się zapewnić warunki materialno bytowe dwójce swoich dzieci. W związku z uzyskaniem przez chłopca 18 lat oraz jego decyzją o zakończeniu edukacji bezzasadnym stało się podejmowanie działań w związku z jego funkcjonowaniem w szkole.

W drugim przypadku posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego zwołane zostało na wniosek psychologa PCPR po wcześniejszym zgłoszeniu problemu przez lekarza, który miał kontakt z rodziną. Sprawa dotyczyła mężczyzny, który sprawował opiekę nad swoją biologiczną córką. Matka dziewczyny była osobą uzależnioną od alkoholu i mieszkała oddzielnie. Analiza sytuacji rodziny wskazywała na istotne rozbieżności w relacjach ojca, pracowników socjalnych, oświatowych oraz pracowników Sądu. W siedzibie PCPR kilkakrotnie odbyły się konsultacje psychologiczne mężczyzny oraz jego córki. Dwukrotnie zwołano posiedzenie Zespołu. W trakcie pierwszego ustalono zakres pomocy w postaci wsparcia w zredagowaniu pism sądowych dotyczących wysokości alimentów płaconych na rzecz dziecka przez żonę oraz uregulowanie sytuacji meldunkowej dziecka. Ustalono również, że klient nie wywiązał się z zalecenia Sądu, do którego został zobligowany w trakcie posiedzenia wykonawczego, dlatego też obecny na spotkaniu kurator raz jeszcze przypomniał mężczyźnie o obowiązku zrealizowania zaleceń Sądu. Drugi Zespół miał na celu weryfikację realizacji wcześniejszych ustaleń oraz dalsze wsparcie rodziny. Niestety, posiedzenie zostało przerwane z powodu opuszczenia spotkania przez klienta, który odmówił dalszej współpracy.

Kolejne posiedzenie również dotyczyło deficytów opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie. Uczeń I klasy gimnazjum nie przestrzegał regulaminu szkolnego. Zachowywał się na terenie szkoły w sposób wulgarny. Chłopiec oraz jego siostra w związku z pracą zawodową matki większość dnia przebywali bez opieki osoby dorosłej. Ojciec dzieci mieszkał oddzielnie i nadużywał alkoholu. Szkoła, do której uczęszczał chłopiec wystąpiła do Sądu o wgląd w sytuację rodzinną oraz zastosowanie środka wychowawczego. Rodzina nie skorzystała z pomocy oferowanej przez szkołę. Nie udały się próby zmotywowania osoby uzależnionej do podjęcia leczenia oraz zapewnienia opieki psychologicznej najbliższym członkom rodziny. Problem alkoholowy pedagog szkolny zgłosił do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: GKRPA) oraz wystąpił do PCPR z wnioskiem o zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

W trakcie posiedzenia podjęto ustalenia mające na celu zmotywowanie matki do zwiększenia kontroli nad dziećmi oraz podjęcia przez nią kroków zmierzających do uzyskania przez nią wsparcia psychologicznego.

Następny zgłoszony przez pedagoga problem łączył się z licznymi absencjami ucznia w szkole, brakiem podręczników oraz ucieczkami ze szkoły. Chłopiec po raz trzeci powtarzał I klasę gimnazjum. Rodzice wraz z synem zdecydowali, że podejmie on naukę w Ochotniczym Hufcu Pracy, jednak ze względu na młody wiek nie kwalifikował się do jej rozpoczęcia. Podczas spotkania okazało się, że kluczowym problemem w rodzinie było nadużywanie alkoholu przez ojca i silne współzależnienie matki. W trakcie Zespołu ustalono, że pedagog szkolny zgłosi problem alkoholowy do GKRPA oraz to, że chłopiec zostanie objęty dodatkową pomocą w nauce, w ramach zajęć pozalekcyjnych.

Kolejne spotkanie Zespołu Interdyscyplinarnego koncentrowało się wokół problemu przemocy w rodzinie. Sprawcą przemocy był ojciec. Posiedzenie zostało zwołane na wniosek pedagoga w związku z pogarszającym się zachowaniem chłopca, w którym dominowała agresja wobec kolegów oraz podejmowanie zagrażających zdrowiu i życiu zachowań. Pracownicy szkoły wskazywali na duże potencjalne możliwości chłopca, które nie były w pełni wykorzystywane. Uczeń regularnie uczęszczał na zajęcia szkolne, nie wagarował. Analiza problemu wykazała, że podstawą zaburzeń w funkcjonowaniu chłopca na terenie szkoły były agresywne zachowania ojca w stosunku do członków rodziny, wynikające m.in. z nadużywania przez niego alkoholu. W związku z tym chłopiec starał się przejąć pozycję głowy rodziny, co wiąże się z zaburzeniem struktury rodziny. Zabieg taki miał na celu przejęcie roli opiekuna. W trakcie Zespołu motywowano matkę do ustabilizowania sytuacji materialnej rodziny poprzez wystąpienie z wnioskiem o alimenty w stosunku do ojca dzieci. Podkreślano zasadność objęcia rodziny pomocą terapeutyczną. W związku z tym pedagog zobowiązała się ustalić zakres możliwej pomocy psychologicznej na terenie miejsca zamieszkania rodziny. Matka chłopca wyraziła chęć uczestniczenia w takich spotkaniach. Dzielnicowy, który był Członkiem Zespołu zobowiązał się do częstszego monitorowania sytuacji w rodzinie.

Inne zgłoszenie dotyczyło choroby psychicznej członka rodziny oraz podejrzenia choroby u pozostałych, dorosłych członków rodziny. Prośba o zwołanie Zespołu w tym przypadku została skierowana przez pracownika socjalnego. Oprócz czterech osób dorosłych w rodzinie przebywała 16 letnia dziewczyna. Zgodnie z relacją pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w mieszkaniu nie było odpowiednich warunków do egzystencji. Odcięto dopływ prądu, panował ogólny bałagan. Zła sytuacja zdrowotna i ekonomiczna rodziny wzmagaly jej izolację oraz budziły obawy środowiska lokalnego. W trakcie spotkania ustalono, iż dziewczynka opuściła bardzo dużą

liczbę godzin lekcyjnych za przyzwoleniem rodziców, którzy usprawiedliwiali jej nieobecności. Jak wynikało z relacji pracowników GOPS oraz szkoły dziewczynka nie miała warunków do nauki. Nigdy nie zapraszała do siebie koleżanek. Najczęściej nie wychodziła z domu.

W trakcie Zespołu podjęto następujące działania: w związku z izolacją rodziny od środowiska, uczestniczka spotkania, będąca krewną rodziny zobowiązała się do pełnienia roli mediatora. Ustalono termin kolejnego posiedzenia w miejscu zamieszkania rodziny, a psycholog PCPR za pośrednictwem mediatora, zobligował się nawiązać kontakt z ojcem dziewczynki. Podjęto również decyzję o skierowaniu wniosku do Sądu z prośbą o wgląd w sytuację rodziny. Sprawa zakończyła się skierowaniem dziewczynki do placówki opiekuńczo – wychowawczej w Kątach Wr. Jednak z uwagi na duże trudności w kontakcie z rodziną, mimo pomocy ze strony policji, kuratora i pracowników GOPS postanowienia nie udało się zrealizować w okresie od 5 listopada do 31 grudnia 2010 r.

Kolejny Zespół, powołany na wniosek pedagoga dotyczył sytuacji rodzinnej jednego z uczniów, w której występuje problem nadużywania alkoholu przez ojca oraz stosowania przez niego przemocy fizycznej, głównie wobec matki. W trakcie spotkania ustalono, że sprawa nadużywania alkoholu przez ojca rodziny zostanie zgłoszona do GKRPA. Pedagog zobowiązała się do udzielania wsparcia matce chłopca w celu złożenia przez nią wniosku o znęcanie się nad nią fizyczne i psychiczne oraz stosowanie gróźb karalnych.

Kolejne posiedzenie zwołane zostało na wniosek wójta jednej z gmin, który poprosił o uczestnictwo w spotkaniu psychologa PCPR. Zespół dotyczył trzech uczniów gimnazjum. Powodem były przejawy demoralizacji oraz deficyty opiekuńczo – wychowawcze w środowisku rodzinnym uczniów. Z uwagi na weryfikację sytuacji dwóch uczniów posiedzenie w ich sprawie miało charakter powtórny. Ustalono, że w przypadku jednego z chłopców w związku, z symptomami wskazującymi na wzrastającą demoralizację małoletniego, szkoła będzie wnioskowała o skierowanie do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii. W przypadku drugiego, w związku z długim czasem oczekiwania nam miejsce w OHP, szkoła zobowiązała się pomóc w znalezieniu innego miejsca. Z kolei w stosunku do trzeciego z chłopców ustalono za konieczne skierowanie na socjoterapię.

Trudno określić wyłącznie jedną przyczynę kryzysu rodzin, dla której poszukuje ona interdyscyplinarnego wsparcia. Zdarza się, że w pierwszych etapach prac Zespołu za główny problem rodziny uznawane jest nadużywanie alkoholu przez członka rodziny. W dalszej analizie okazuje się jednak, że przemoc alkoholowa to jedynie jeden z symptomów rodziny dysfunkcyjnej. Często współwystępuje ona z przemocą fizyczną lub emocjonalną czy szeroko rozumianymi zaniedbaniami członków rodziny, w szczególności dzieci. Bardzo istotna jest wówczas pełna

diagnoza sytuacji rodziny. Rzetelne rozpoznanie stanowi podstawę wyboru właściwych metod pracy z rodziną.

Analiza zgłoszeń w ramach interwencji kryzysowej, co do których nie zaistniała potrzeba zwoływania Zespołu Interdyscyplinarnego (konieczna była przede wszystkim konsultacja psychologiczna i/lub prawna lub osoby zgłaszające pochodziły z terenu Miasta Wrocław) kształtowała się następująco:

- trudna sytuacja psychologiczna rodziny spowodowana wypadkiem losowym,
- problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz emocjonalne obserwowane u dzieci,
- rozwód w rodzinie.

Trudne sytuacje psychologiczne rodziny spowodowane sytuacjami losowymi dotyczyły m.in. śmierci członka rodziny w zdarzeniu komunikacyjnym. W pierwszym przypadku osoba, która zginęła osierociła małoletnie dziecko. W związku z zaistniałą sytuacją do psychologa zgłosiła się konkubina ojca dziecka. Analiza sytuacji rodzinnej wskazała, że geneza problemów występujących w rodzinie ma złożony charakter. Klientka wyraziła chęć uczestniczenia w terapii. Od października regularnie bierze w niej udział. Terapię prowadzi psycholog PCPR.

Kolejna osoba, zgłaszała problem związany z chorobą psychiczną członka rodziny. W związku z poczuciem zagrożenia zdrowia i życia członków rodziny spowodowanego zachowaniem osoby chorej, klientka poszukiwała informacji psychologicznych oraz prawnych. Uzyskała wsparcie psychologiczne, zasięgnęła również bezpłatnej porady prawnej w PCPR.

Inny z kolei problem dotyczył zgłaszanych przez rodzinę trudności dotyczących funkcjonowania podopiecznej. Problem zgłosiła ciotka dziewczyny. W związku chorobą i wiekiem opiekunki dochodziło do konfliktów pomiędzy nią a podopieczną. W rozmowie z psychologiem dziewczyna ujawniła długą historię konfliktów w rodzinie. Zachowanie dziewczyny podczas rozmowy wskazywało na występowanie zaburzeń emocjonalnych. W związku z powyższym psycholog PCPR zaproponował konsultację psychiatryczną w Przychodni Specjalistycznej we Wrocławiu oraz spotkania w siedzibie PCPR. Dziewczyna nie skorzystała z oferowanej pomocy.

Inna osoba, która zgłosiła się do Centrum relacjonowała występowanie trudności opiekuńczo – wychowawczych związanych z nadużywaniem alkoholu przez jej partnera. Ponadto jedno z dzieci cierpiało na porażenie mózgowie. Klientka opisała sytuację przemocy w rodzinie, która wpływa destabilizująco na funkcjonowanie dzieci. W związku z sytuacją klientka była zdecydowana na przeprowadzenie rozdzielności majątkowej oraz wniesienia pozwu o alimenty. Kobiecie wskazano adres, pod którym mogła uzyskać bezpłatną poradę prawną.

Odmienny problem dotyczył sytuacji psychologicznej dziecka uwarunkowanej rozwodem rodziców. W pierwszym przypadku do PCPR wpłynęła informacja z Biura Rzecznika Praw Dziecka zawierająca prośbę o udzielenie dziewczynce pomocy psychologicznej. Psycholog Centrum udał się do miejsca zamieszkania rodziny. W trakcie wywiadu ustalono, iż ojciec dziewczynki oraz jej dwóch braci mieszka oddzielnie. W związku z toczącą się sprawą rozwodową w rodzinie dochodziło do eskalacji negatywnych przeżyć i doświadczeń, w które uwikłani byli wszyscy członkowie rodziny. Negatywna postawa matki wobec męża potęgowała doświadczanie negatywnych emocji dziewczynki względem ojca. Dziecko pozostając w konflikcie lojalnościowym pomiędzy matką i ojcem dystansowało się od niego. Psycholog PCPR zaproponował klientce spotkania terapeutyczne z małoletnią. W związku ze zgłoszoną trudną sytuacją materialną skierowano klientkę do GOPS w miejscu zamieszkania.

Drugi przypadek dotyczył występowania zaburzeń łaknienia u małoletniej. Problem zgłoszony został przez opiekunkę. Psycholog oraz pracownik socjalny PCPR udali się do miejsca zamieszkania rodziny. W trakcie rozmowy z dziewczyną ustalono, że w krótkim czasie wystąpiło w jej życiu kilka trudnych doświadczeń. Jednym z nich był konflikt pomiędzy opiekunami, który zakończył się rozwodem. Z związku ze zgłaszanym przez opiekunkę problemem dotyczącym zaburzeń odżywiania się, psycholog skontaktował się z Centrum Neuropsychiatrii „NEUROMED” przy ulicy Białowieskiej we Wrocławiu. W rozmowie z lekarzem uzyskał informację dotyczącą dokumentacji medycznej, z którą należało się zgłosić w celu przeprowadzenia diagnozy u małoletniej. Powyższe informacje psycholog przekazał opiekunce, kierując małoletnią do placówki specjalistycznej zajmującej się diagnozą i terapią zaburzeń odżywiania.

W 2010 r. przeprowadzono akcję promującą rodzicielstwo zastępcze (informacja na stronie internetowej i w prasie, dostarczanie ulotek do parafii, niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, gminnych ośrodków pomocy społecznej, itp.). Istniejącym rodzinom zastępczym, będących pod stałą opieką PCPR zaproponowano udział w grupie wsparcia. Mimo tego potrzeba udzielenia pomocy w ramach interwencji kryzysowej zaistniała także w ich domach. Interwencja w rodzinie jest wówczas jednym z elementów pracy socjalnej z klientem. Leżące u podłoża kryzysu problemy to różnego rodzaju trudności wychowawcze związane z podopiecznymi, trudności w kontaktach z rodziną biologiczną dzieci, a także trudności rodziny we współpracy ze szkołami, do których podopieczni uczęszczają. W minionym konieczność przeprowadzenia interwencji w środowisku domowym klienta dotyczyła 11 rodzin zastępczych.

Działania terapeutyczne w obszarze interwencji kryzysowej obejmowały następujące formy: diagnozę sytuacji kryzysowej, wsparcie emocjonalne i instrumentalne, poradnictwo, zastosowanie technik terapii krótkoterminowej, interwencję w środowisku klienta, psychoedukację. Zastosowanie którejkolwiek z form interwencji miało każdorazowo na celu odbudowę potencjału klienta, zaszczepienie w nim nadziei na poprawę sytuacji, pomoc w rozpoznaniu i wykorzystaniu własnych potencjałów i mobilizację sił do zmagania się z kryzysem. Działania te służyły odbudowaniu w osobach zwracających się o pomoc poczucia kontroli i sprawstwa.

W minionym roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie pozyskało sponsora, Kredyt Bank S.A., z którym wspólnie zorganizowało zabawę Mikołajową. Zabawa odbyła się dnia 6 grudnia w siedzibie Starostwa Powiatowego. Spotkanie poprowadziła aktorka Teatru Lalek we Wrocławiu. W uroczystości udział wzięło 40 dzieci z zawodowych, niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, Pogotowia Rodzinnego, Rodzinnego Domu Dziecka Nr 2 w Dobrzykowicach oraz biologiczne dzieci opiekunów. Dzięki pomocy oferowanej przez sponsora prezenty ofiarowane dzieciom składały się z wymarzonych, wymienionych w listach do Świętego Mikołaja życzeń poszczególnych dzieci. Na łamach Kuriera Wrocławskiego ukazał się artykuł z przebiegu uroczystości.

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z art. 19 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U 2009 r. Nr 175, poz. 1362) do zadań własnych powiatu należy prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.

Na terenie Powiatu Wrocławskiego w latach 2001 - 2009 funkcjonował jeden dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku „Dom nad Zalewem” w Borzygniewie dysponujący limitem 70 miejsc.

Pismem z dnia 21 maja 2009 r. znak PS-III-3050-58/09 Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu poinformował o wstrzymaniu dotacji dla Powiatu Wrocławskiego oraz wezwał do jej zwrotu w wysokości 129 745 zł za okres 1.01.2009 – 20.05.2009 r. z powodu zlecenia przez Powiat Wrocławski prowadzenia Domu Pomocy Społecznej w Borzygniewie Spółce jawnej „MAR-MA Maria Śpiewak, Krzysztof Śpiewak Spółka jawna” z siedzibą przy ul. Fromborskiej 11 we Wrocławiu, jako podmiotowi nieuprawnionemu do prowadzenia DPS.

Z uwagi na zaistniałą sytuację w dniu 11 sierpnia 2009 r. została rozwiązana, za porozumieniem Stron, umowa nr 1/2008 o realizację zadania z zakresu pomocy społecznej

zawarta w dniu 23 grudnia 2008 r. między Zarządem Powiatu Wrocławskiego a Spółką Jawną „MAR-MA Maria Śpiewak, Krzysztof Śpiewak Spółka Jawna”. DPS rozpoczął swoją działalność w formie placówki niepublicznej.

20 mieszkańców skierowanych do DPS w Borzygniewie przed 1 stycznia 2004 r. zostało przekierowanych do 3 Domów Pomocy Społecznej, tj.: 17 osób do Baszkowa k/Krotoszyna, 1 osoba do Olawy, 1 osoba do Głogowa, 1 osoba zrezygnowała z przekierowania i pozostała w Domu Pomocy Społecznej w Borzygniewie na zasadach komercyjnych.

Za procedurę przekierowania mieszkańców umieszczonych w DPS w Borzygniewie po 1 stycznia 2004 r. odpowiedzialne były Ośrodki Pomocy Społecznej zgodne z miejscem zamieszkania osoby przed przyjęciem do placówki.

30 października 2009 r. Wojewoda Dolnośląski wydał decyzję o zwrocie pobranej dotacji w wysokości 129 745 zł wraz z odsetkami (jako nienależnie pobranej na podstawie art. 145 ust. 1 ustawy o finansach publicznych), od której Powiat Wrocławski odwołał się do Ministra Finansów.

W wyniku odwołania decyzją z dnia 25 stycznia 2010 r. Minister Finansów uchylił decyzję Wojewody Dolnośląskiego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, w trakcie którego zaskarżoną decyzją z dnia 29 kwietnia 2010 r. Wojewoda Dolnośląski ponownie nakazał Powiatowi Wrocławskiemu zwrot do budżetu państwa nienależnie pobranej dotacji. Dnia 19 maja 2010 r. Powiat Wrocławski złożył odwołanie od ww. decyzji Wojewody Dolnośląskiego.

W trakcie toczącego się w powyższej sprawie postępowania administracyjnego zapadła decyzja Ministra Finansów z dnia 13 lipca 2010 r. znak: BP 13/ECH/4135/548/10/6974 utrzymująca w mocy decyzję Wojewody Dolnośląskiego z dnia 29 kwietnia 2010 r. nr PS-III-3051-1/10 nakazująca zwrot do budżetu państwa nienależnie pobranej dotacji w kwocie 129 745 zł wraz z odsetkami w wysokości określonej, jak dla zaległości podatkowych. Decyzja wydana przez Ministra Finansów była ostateczną w administracyjnym toku instancji.

Powiat Wrocławski podjął decyzję o dokonaniu zwrotu dotacji wraz z naliczonymi odsetkami w kwocie 145 484 zł.

Jednocześnie Powiat Wrocławski korzystając z przysługującego mu prawa 3 sierpnia 2010 r. wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Ministra Finansów, gdyż w dalszym ciągu nie zgadzał się ze stanowiskiem Strony przeciwnej.

Po rozpatrzeniu ww. wniosku Minister Finansów postanowieniem znak: BP13/KPI/4135/559/1/10/10594 z dnia 7 września 2010 r. wstrzymał wykonanie zaskarżonej decyzji Ministra Finansów z dnia 13 lipca 2010 r. Sprawa w toku.

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zgodnie z art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407) w 2010 r. finansowane były następujące rodzaje zadań samorządu powiatowego:

- 1) z zakresu zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych:
  - a. finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 38 i 40) – zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy,
  - b. udzielanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (art. 12 a),
  - c. zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (art. 26 e),
- 2) z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych:
  - a. dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych (art. 35 a ust. 1 pkt 7 lit a),
  - b. dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit b),
  - c. dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (art. 35 a ust. 1 pkt 7 lit c),
  - d. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych (art. 35 a ust. 1 pkt 7 lit d),
  - e. dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej (art. 68c).

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON) pismem z dnia 9 lutego 2010 r. poinformował o wysokości środków finansowych przypadających Powiatowi Wrocławskiemu na realizację ww. zadań w wysokości **990 566 zł**. Powyższa kwota była mniejsza o ponad 17 % w stosunku do 2009 r. i aż o 40 % w odniesieniu do 2008 r. W związku z ograniczeniem środków PFRON udzielono mniejszej liczby dofinansowań osobom niepełnosprawnym.

W ciągu 2010 r. na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej wykorzystano kwotę **990 405 zł**. Niewykorzystane środki to 161 zł.

Rada Powiatu Wrocławskiego dokonała następującego podziału przyznanych środków na poszczególne zadania:

Lp.	Rodzaj zadania	Kwota przyznana	Kwota wykorzystana wg stanu na 31.12.2010 r.	Procentowe wykorzystanie
1.	finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 38 i 40)	205	205	100%
2.	podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej przez osoby niepełnosprawne (art. 12a)	0	0	-
3.	dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit a)	74 500	74 424	99,65%
4.	dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit b)	22 600	22 600	100%
5.	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit c)	262 295	262 252	99,98%
6.	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych (art. 35a ust. 1 pkt 7 lit d)	187 086	187 044	99,98%
7.	dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej (art. 35a ust.1 pkt 8)	443 880	443 880	100%
Ogółem		990 566	990 405	99,98%

Ad. 1 a

Finansowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych.

Finansowanie szkoleń i kursów zawodowych pozwalających podwyższyć kwalifikacje zawodowe lub zmienić profil zawodowy dla osób niepełnosprawnych jest jednym z zadań, które wspierają rozwój procesu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, tym samym zwiększając ich szanse w powrocie na rynek pracy. Zadanie to wpisuje się w aktualne trendy obowiązujące w pracy socjalnej, propagujące ideę partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

W roku sprawozdawczym wykorzystano ze środków PFRON kwotę 205 zł w ramach powyższego zadania. Kwota ta pokryła koszty badań lekarskich jednej z dwóch zainteresowanych szkoleniami osób. Osoba, która poddała się badaniom lekarskim nie została skierowana ostatecznie

na planowane szkolenie, z powodu likwidacji instytucji szkoleniowej wylonionej w drodze zamówienia publicznego do organizacji w/w szkolenia. W przypadku drugiej osoby nastąpiła rezygnacja zainteresowanego z powodu pokrywającego się terminu długo oczekiwanej operacji stawu biodrowego z terminem szkolenia.

Pomimo prób podjętych przez pośredników jak i doradców zawodowych mających na celu aktywizację osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukujące pracy daje się zauważyć w porównaniu z ubiegłymi latami spadek zainteresowania ze strony osób niepełnosprawnych tą formą pomocy.

Ad. 1 b

Udzielanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Powyższe zadanie polega na podejmowaniu działań zmierzających do uaktywnienia osób niepełnosprawnych poprzez propagowanie i dofinansowanie przedsięwzięć nakierowanych, np. na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

W roku 2010 wpłynęły 2 wnioski. Pierwszy wniosek dotyczył otwarcia działalności skierowanej na produkcję i sprzedaż drewnianych domków dla dzieci, które miałyby być przeznaczone do montażu na placach zabaw. Drugi wniosek dotyczył otwarcia działalności polegającej na prowadzeniu terapii leczniczej w chacie solnej. Po wnikliwej analizie przedłożonych dokumentów, między innymi pod kątem trafności i realności planowanego przedsięwzięcia, obydwie wnioski rozpatrzono negatywnie. W pierwszym przypadku powodem były brak gwarancji uzyskania atestów bezpieczeństwa, a także brak dokumentacji potwierdzającej zapotrzebowanie rynku na dany produkt. W drugim zaś brak realnego oszacowania zysków, brak doświadczenia zawodowego Wnioskodawcy w dziedzinie działalności, o której dofinansowanie wnioskował oraz niewystarczające środki własne.

W okresie sprawozdawczym wykonano 1 kontrolę w zakresie realizacji umowy zawartej pomiędzy Starostą Powiatu Wrocławskiego a osobą niepełnosprawną, która rozpoczęła działalność gospodarczą w 2009 r. Nie stwierdzono żadnych uchybień.

Należności odzyskane z tytułu udzielonych pożyczek w latach poprzednich wyniosły 31 805 zł.

Ad. 1 c

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

W okresie sprawozdawczym nie przyznano żadnego dofinansowania na realizację zadania

związanego z wyposażeniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej z powodu braku wniosków.

Przeprowadzona 1 kontrola realizacji umowy zawartej pomiędzy Starostą Powiatu Wrocławskiego a zakładem pracy zatrudniającym osobę niepełnosprawną na refundowanym stanowisku, która została zawarta w 2008 roku, nie wykazała żadnych uchybień.

Ad. 2 a

Turnusy rehabilitacyjne.

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączoną z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań, a także wyrobienie zaradności. Program turnusu powinien zawierać elementy rehabilitacji zgodnej z rodzajem schorzenia osoby niepełnosprawnej, obejmować zajęcia kulturalno - oświatowe, sportowo - rekreacyjne oraz inne wynikające ze specjalistycznego rodzaju turnusu.

W roku 2010 o dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego ubiegało się 589 osób (wraz z opiekunami), z których 110 otrzymało takie dofinansowanie, a na wykonanie tego zadania ze środków PFRON przeznaczono 74 500,00 zł.

Z powodu bardzo dużej ilości złożonych wniosków o dofinansowanie pobytu na turnusie rehabilitacyjnym przez osoby niepełnosprawne, ograniczonych środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz zgodnie z § 5 ust.12 i § 6 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, dofinansowaniem w 2010 roku zostały objęte jedynie niepełnosprawne dzieci oraz 25 niepełnosprawnych dorosłych - uczestników projektu „Postaw na aktywność”. Powyższe rozwiązanie zostało wprowadzone zgodnie z przyjętą uchwałą Rady Powiatu Wrocławskiego nr XXIV/212/10 z dnia 29 marca 2010 roku.

Z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w 2010 roku skorzystało:

- 39 dzieci + 35 opiekunów (51 684,00 zł),
- 25 dorosłych + 3 opiekunów (22 740,00 zł).

Łącznie na turnusy rehabilitacyjne wydano 74 424,00 zł.

Spośród osób, którym dofinansowanie zostało przyznane, 8 (4 dorosłych, 4 dzieci) zrezygnowało z wyjazdu z powodu złego stanu zdrowia.

Szczegółowy wykaz osób korzystających z dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych w 2010 roku.

Gmina	dorośli		dzieci	
	liczba wniosków	liczba wykorzystanych dofinansowań	liczba wniosków	liczba wykorzystanych dofinansowań
Czernica	19	3	7	5
Długoleka	24	5	5	3
Jordanów Śląski	10	1	2	1
Kąty Wrocławskie	115	4	15	10
Kobierzyce	30	2	15	14
Mietków	17	1	2	1
Sobótka	70	6	3	3
Siechnice	53	1	3	1
Żórawina	16	2	1	1
Ogółem	354	25	53	39

W związku z dużym zapotrzebowaniem na tę formę rehabilitacji a także problemami osób niepełnosprawnych zamieszkujących Powiat Wrocławski (trudności w znalezieniu pracy, utrudniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa i rehabilitacji) PCPR podjęło się realizacji drugiej edycji projektu systemowego pt. „Postaw na aktywność”. 25 uczestników projektu zostało objętych dofinansowaniem ze środków PFRON do wyjazdu na turnus rehabilitacyjny połączony z kursem obsługi komputera i urządzeń biurowych oraz poradnictwem (szczegółowy opis tej formy wsparcia jest przedstawiony w zadaniu aktywna integracja osób niepełnosprawnych).

Ad. 2 b

Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 96, poz. 861 ze zm.) ze środków Funduszu może być dofinansowany sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych.

Organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki odgrywa istotną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz we włączaniu tych osób w nurt życia społecznego. Działania, te zwiększając aktywność osób z niepełnosprawnością, przyspieszają proces integracji

społecznej. Natomiast upowszechnianie sportu służy podnoszeniu i nabywaniu sprawności fizycznej przez osoby niepełnosprawne. Sport jako element zdrowego stylu życia chroni zdrowie i ogranicza skutki niepełnosprawności.

Z kolei organizowanie kultury umożliwia osobom niepełnosprawnym korzystanie z dóbr dziedzictwa narodowego. Jest ambitną formą spędzania wolnego czasu o szerokich walorach poznawczych i kształcących. Często łączona jest z turystką, która stanowi aktywną formę spędzania wolnego czasu poprzez wyjazdy poza miejsce stałego zamieszkania lub wędrowki w celach krajoznawczych.

Organizowanie rekreacji umożliwia wytchnienie, odpoczynek od pracy. Poprzez zapobieganie przemęczeniu służy ochronie zdrowia.

Spośród 9 złożonych wniosków na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w 2010 r. 8 zostało rozpatrzonych pozytywnie poprzez przyznanie dofinansowania. W ostateczności zrealizowano 6 projektów, dwa podmioty zrezygnowały z dofinansowania. Na realizację tego zadania ze środków PFRON przeznaczono 22 600,00 zł wspierając finansowo następujące projekty:

➤ **„Pociąg przyjaźni”** - cykliczna impreza kierowana do dzieci niepełnosprawnych oraz ich sprawnych rówieśników, zrealizowana przez Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Kątach Wrocławskich. W ramach projektu stworzono warunki do wspólnego udziału w zajęciach oraz wspólnej zabawy dla dzieci niepełnosprawnych i ich rówieśników (warsztaty plastyczne, warsztaty florystyczne, zabawa andrzejkowa, wigilia). Projekt był realizowany w miesiącach wrzesień - grudzień 2010 r.

Całkowity koszt projektu: 4 570,87 zł, z czego ze środków PFRON dofinansowano 1 900,00 zł.

➤ **Wycieczka na Mazury** - zorganizowana dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy Święta Katarzyna przez Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Siechnice”. Wycieczka odbyła się w czerwcu 2010 roku i wzięło w niej udział 50 osób niepełnosprawnych.

Całkowity koszt projektu: 17 863 zł, z czego ze środków PFRON dofinansowano 5 000,00 zł.

➤ **Wycieczka w Bieszczady** - zorganizowana dla 48 osób niepełnosprawnych przez Stowarzyszenie Osób Chorych „SONICH” w Kobierzycach. Wycieczka odbyła się w maju 2010 roku.

Całkowity koszt projektu: 15 261,00 zł, z czego ze środków PFRON dofinansowano 4 800,00 zł.

➤ **Wycieczka do Przemyśla poprzez Kraków, Sanok, Jasło, Krosno, Kalwarię Paclawską, Bieszczady** – zorganizowana dla dzieci ze Specjalnego Ośrodka Wychowawczego w Wierzbicach przez Fundację „Pomóżmy Dzieciom Niepełnosprawnym w Wierzbicach”. Trzydniowa wycieczka miała miejsce w czerwcu 2010 roku i wzięło w niej udział 31 niepełnosprawnych dzieci wraz

19 opiekunami.

Całkowity koszt projektu: 5 000,00 zł, z czego ze środków PFRON dofinansowano 3 000,00 zł.

➤ **Wycieczka do Chorzowa** – zorganizowana dla dzieci ze Specjalnego Ośrodka Wychowawczego w Wierzbicach przez Fundację „Pomóżmy Dzieciom Niepełnosprawnym w Wierzbicach”. Jednodniowa wycieczka miała miejsce w czerwcu 2010 roku i wzięło w niej udział 31 niepełnosprawnych dzieci wraz z 19 opiekunami.

Całkowity koszt projektu: 10 500,00 zł, z czego ze środków PFRON dofinansowano 4 900,00 zł.

➤ **Zajęcia kulturalno-sportowo-rekreacyjne** - zorganizowane dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy Sobótka przez Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych AS. Zajęcia były realizowane w miesiącach kwiecień – grudzień 2010 r. i wzięło w nich udział 30 osób niepełnosprawnych.

Całkowity koszt projektu: 7 214,58 zł, z czego ze środków PFRON dofinansowano 3 000,00 zł.

Ad. 2 c

Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych.

Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych w ostatnich latach stało się jednym z kluczowych zadań powiatu, związanych ze wsparciem codziennego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz procesem ich usprawniania w warunkach domowych.

W roku sprawozdawczym w ramach realizacji tego zadania złożono 221 wniosków, z czego przyznano dofinansowanie dla 207 osób niepełnosprawnych (w tym 58 dzieci) na łączną kwotę 254 203 zł, w tym 81 136 zł dla dzieci.

Dofinansowaniem objęto przede wszystkim koszty zakupu:

- aparatów słuchowych, wkładek usznych, systemów wspomagających słyszenie,
- zestawów infuzyjnych,
- szkieł korekcyjnych,
- protez kończyn,
- wózków inwalidzkich,
- parapodiów pionizujących,
- obuwia ortopedycznego,
- materacy oraz poduszek p/odleżynowych,
- cewników, pieluchomajtek i innych środków pomocniczych,

- sprzętu służącego aktywnej rehabilitacji wg wskazań lekarza (5 łóżek rehabilitacyjnych ze wspornikami ułatwiającymi dorosłym osobom niepełnosprawnym rehabilitację w warunkach domowych, rower stacjonarny dla dziecka, piłki i języki sensoryczne, trampolinę, ławkę gimnastyczną, worek wzmocniony i materac do rehabilitacji dziecka).

W okresie sprawozdawczym zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt. 7 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przyznano dofinansowanie w wysokości 8 049 zł dla Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Lokalnych „AS” w Sobótce na zakup sprzętu rehabilitacyjnego w postaci: rotorów (4 sztuki), bieżni maraton, drabinek rehabilitacyjnych (3 sztuki), roweru rehabilitacyjnego, suchego basenu, materacy rehabilitacyjnych (3 sztuki), piłek skaczących z rogami (4 sztuki), hantli (2 komplety), trenerów dłoni (10 sztuk), mat gimnastycznych (2 sztuki), worków rehabilitacyjnych (2 sztuki). Powyższy sprzęt przeznaczony jest dla niepełnosprawnych mieszkańców gminy Sobótka.

Wykonano 8 kontroli w zakresie realizacji umów zawartych w roku 2009 pomiędzy Starostą Powiatu Wrocławskiego a osobami niepełnosprawnymi lub ich opiekunami w przedmiocie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny. Nie stwierdzono żadnych uchybień.

Ad. 2 d

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

Likwidowanie barier wynikających z indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych jest jednym z priorytetowych zagadnień związanych realizacją zadań Powiatu na rzecz osób obciążonych problemem niepełnosprawności. Ze względu na wysokie koszty likwidacji barier, często związanych z wysokimi kosztami adaptacji mieszkań i domów lub zakupu specjalistycznego sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie i komunikowanie się osób niepełnosprawnych z otoczeniem, szczególnie istotne staje się wsparcie finansowe przedsięwzięć nakierowanych na ich likwidację.

W ramach tego zadania zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- przystosowanie łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez demontaż wanien i montaż natrysków z wyprofilowanym splywem do kratki ściekowej lub brodzikiem bezprogowym wraz z siedziskami prysznicowymi,
- likwidacja progów i poszerzanie drzwi do szerokości min. 90 cm tak, aby osoby niepełnosprawne mogły swobodnie poruszać się w obrębie mieszkania,
- oporęczowanie ciągów komunikacyjnych i ułożenie posadzek antypoślizgowych,
- budowa podjazdu do drzwi wejściowych,

- zakup komputerów służących ułatwieniu komunikowania się z otoczeniem,
- zakup schodolazów, podnośników wannowych oraz uchwytów i krzeseł prysznicowych.

W 2010 r. złożono 18 wniosków na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych. Na ich podstawie dokonano rozpoznania potrzeb osób niepełnosprawnych w miejscu ich zamieszkania, w zakresie likwidacji zgłaszanych problemów. W trakcie wizyt w domach tych osób dokonano weryfikacji planowanych przedsięwzięć, mających na celu likwidację barier i usprawnienie funkcjonowania ich w środowisku lokalnym. W trakcie postępowania udzielano osobom niepełnosprawnym wsparcia nakierowanego na osiągnięcie optymalnych rezultatów planowanych prac budowlanych, mając na uwadze efektywne wykorzystanie środków finansowych PFRON.

13 wniosków rozpatrzono pozytywnie, lecz 2 osoby niepełnosprawne, mimo pozytywnej kwalifikacji wniosku, zrezygnowały z ubiegania się o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, m.in.: z powodu nie znalezienia wykonawcy, który zagwarantowałby terminowe zakończenie planowanych prac oraz z powodu braku środków finansowych na pokrycie wkładu własnego, który wynosi min. 20 % wartości prac związanych z likwidacją barier architektonicznych. 5 osobom odmówiono przyznania dofinansowania. Powodem były między innymi zgodnie z uchwałą Rady Powiatu: brak schorzeń utrudniających poruszanie się, posiadanie lekkiego stopnia niepełnosprawności przez Wnioskodawcę lub wyczerpanie środków przysługujących na realizację tego zadania.

Zawarto 11 umów na likwidację barier architektonicznych, zakończonych odbiorem prac, kwalifikując do wypłaty przyznane dofinansowania. Po ostatecznym zweryfikowaniu dokumentów rozliczeniowych wypłacono na ten cel kwotę 111 482 zł.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 2 kontrole realizacji umowy zawartej pomiędzy Starostą Powiatu Wrocławskiego, a osobą niepełnosprawną w przedmiocie dofinansowania do likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się. Nie stwierdzono żadnych naruszeń wykonania umowy.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się zawarto 10 umów, na realizację których wypłacono 18 987 zł. W ramach tego zadania dofinansowano zakup sprzętu umożliwiającego osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie i przekazywanie informacji w postaci: 1 radiomagnetofonu do odczytu książki mówionej oraz 9 komputerów wraz z oprogramowaniem.

Na likwidację barier technicznych przeznaczono 56 584 zł i zawarto 5 umów. Łącznie na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych wydatkowano kwotę 187 044 zł.

W 2010 roku, po wcześniejszym zweryfikowaniu pod względem formalnym i merytorycznym, został przyjęty do rozpatrzenia przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON robót budowlanych związanych z montażem windy dostosowanej do potrzeb niepełnosprawnych dzieci i młodzieży w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Kątach Wrocławskich.

Wniosek został rozpatrzony pozytywnie oraz została sporządzona umowa, z podpisania której zrezygnowano ze względu na problemy techniczne. Planowane przedsięwzięcie dotyczyło obiektu szkolnego, w którym wszelkie poważne roboty budowlane winny być dokonane w okresie wakacyjnym. Poważną przeszkodę stanowił fakt, że po wyłonieniu wykonawcy, przeprowadzenie większości robót budowlanych przypadnie na okres czynnego funkcjonowania placówki, a potrzeba wykonania nowego przyłącza do sieci elektro-energetycznej rodziła konieczność czasowego odcięcia obiektu od źródła energii elektrycznej. Taka sytuacja uniemożliwiłaby zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki.

Jednakże z powodu problemów związanych z poruszaniem się po budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, nadal istnieje pilna konieczność likwidacji barier architektonicznych. W listopadzie 2010 roku ponownie wystąpiono z wnioskiem aplikującym o środki na ww. cel.

Ad. 2 e Warsztat Terapii Zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej jest jedną z form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą dorosłym osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Realizacja przez warsztat ww. celów odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:

- umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
- sprawności psychofizycznych oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

W oparciu o art. 10 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej 1 grudnia 2004 r. rozpoczął działalność Warsztat Terapii Zajęciowej w Małkovicach. Do 2010 roku jest jedyną tego typu placówką w Powiecie Wrocławskim, działającą na zasadach określonych w umowie zawartej dnia

28.09.2004 roku pomiędzy Powiatem Wrocławskim a Caritas Archidiecezji Wrocławskiej. Działalność WTZ finansowana jest z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i środków własnych Powiatu Wrocławskiego. W 2010 r. koszt działalności warsztatu z uwzględnieniem wszystkich źródeł finansowania wynosił 493 200,00 zł (z czego 90% stanowią środki PFRON- 443 880,00 zł, a 10% środki Powiatu – 49 320,00 zł).

Warsztat w Malkowicach przeznaczony jest dla 30 osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Wrocławskiego, w stosunku do których orzeczono niezdolność do pracy zarobkowej, a które zakwalifikowane zostały do rehabilitacji w formie terapii zajęciowej przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. W 2010 roku do WTZ przyjęto jedną osobę na miejsce uczestnika, który zrezygnował z uczestnictwa z powodu podjęcia zatrudnienia.

Warsztat czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 7-15 i zapewnia minimum 7 godzin zajęć. Uczestnicy dowożeni są na zajęcia 2 busami. Terapia zajęciowa przebiega zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii każdego uczestnika. Program zawiera informacje o osobie niepełnosprawnej i proponowane działania wobec niej. Terapia prowadzona jest w następujących pracowniach: gospodarstwa domowego, plastycznej, dydaktyczno-komputerowej, rękodziela, stolarsko – modelarskiej (pracownia sezonowa w okresie jesienno-zimowym), ogrodniczej (pracownia sezonowa w okresie wiosenno-letnim) i muzykoterapii.

Nad prawidłowym wykonaniem programu czuwa wyszkolona kadra Warsztatu. W 2010 roku dokonano zmian w strukturze zatrudnienia pracowników w WTZ. Zwiększono liczbę etatów instruktorów terapii zajęciowej z 5,5 do 6. Zatrudniono drugiego kierowcę na 0,75 etatu. Zmniejszono etat psychologa do 0,5 etatu. Brak etatu na stanowisku pracownik administracyjny oraz obsługa kadr i księgowości.

W październiku 2010 roku pracownicy PCPR przeprowadzili kontrolę Warsztatu, która swoim zakresem obejmowała:

- prawidłowość kwalifikowania kandydatów na uczestników Warsztatu;
- ważność posiadanych przez uczestników warsztatu orzeczeń oraz treść zawartych w nich wskazań;
- zgodność postanowień umowy ze stanem faktycznym;
- prawidłowość wykorzystania środków PFRON, w szczególności rozliczenia kosztów energii elektrycznej, wody, ciepła i telefonów.

W wyniku kontroli stwierdzono m.in. istnienie dysproporcji w ponoszonych kosztach eksploatacji i utrzymania WTZ w stosunku do pozostałych rodzajów działalności prowadzonych przez Caritas na terenie budynku. Brak liczników nie pozwala jednoznacznie określić kosztów użytkowania pomieszczeń przez WTZ. W efekcie przystąpiono do działań nakierowanych

na wypracowanie porozumienia pomiędzy WTZ a organem prowadzącym, które będzie sprzyjało urealnieniu kosztów.

Aktywna integracja osób niepełnosprawnych

Projekt systemowy pn. „Postaw na aktywność”.

PCPR w terminie od 1 kwietnia 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013, Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie, realizowało projekt systemowy pn. „Postaw na aktywność” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu było:

1. Wzrost aktywności społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez udział w turnusie rehabilitacyjnym z kursem obsługi komputera i urzędzeń biurowych.
2. Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności psycho-społecznych umożliwiających osobom niepełnosprawnym aktywizację społeczno zawodową poprzez poradnictwo oraz treningi kompetencji i umiejętności społecznych.
3. Objęcie grupy 25 osób niepełnosprawnych instrumentami aktywnej integracji.
4. Ułatwienie dostępu do rehabilitacji, rynku pracy i specjalistycznego poradnictwa.

Wdrożono 4 instrumenty aktywnej integracji, w tym: obszar społeczny - 2, obszar edukacyjny - 1, obszar zdrowotny - 1.

Po przeprowadzonej od lutego ub. roku na szeroką skalę akcji informacyjno – promocyjnej na temat założeń, celu projektu i rozpoczętej rekrutacji kandydatów, do udziału zostały zaproszone osoby niepełnosprawne będące klientami PCPR. Po przeprowadzeniu weryfikacji kandydatów, ostatecznie wyłoniono grupę docelową składającą się z 25 niepełnosprawnych osób (12 kobiet i 13 mężczyzn) posiadających orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, nieaktywnych zawodowo, w wieku aktywności zawodowej.

W wybranej grupie uczestników projektu dominowały osoby starsze, będące u progu zakończenia kariery zawodowej. Spotkanie międzypokoleniowe z osobami młodszymi, wchodzącymi na rynek pracy, zaowocowało wymianą wielu doświadczeń, szczególnie w dziedzinie obsługi komputera.

Tabele poniżej przedstawiają przedział wiekowy uczestników.

Przedział wiekowy	Płeć	
	kobiety	mężczyźni
20-30 lat	3	2
31-40 lat	1	2
41-50 lat	2	0
51-60 lat	6	9

W ramach realizacji projektu przeprowadzono następujące zadania:

1. Aktywna integracja.

Uczestnicy skorzystali z bezpłatnego wyjazdu na 21 - dniowy turnus rehabilitacyjny wraz z kursem obsługi komputera i urządzeń biurowych oraz poradnictwem grupowym, nastawionym na umacnianie aktywnych postaw w obszarze społeczno – zawodowym. Trening kompetencji i umiejętności społecznych oraz grupowe warsztaty z doradcą zawodowym przyczyniły się do wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności psychospołecznych sprzyjających powrotowi na rynek pracy. Trening kompetencji i umiejętności społecznych przeprowadzony był wokół tematów: „moje możliwości interpersonalne”, „jak radzić sobie ze stresem”, „możesz sprawić, że będzie się chciało chcieć”.

Grupowe warsztaty z doradcą zawodowym pozwoliły, m.in. przygotować się uczestnikom do rozmowy kwalifikacyjnej, wskazały działania ułatwiające poruszanie się na współczesnym rynku pracy. W efekcie udziału w projekcie „Postaw na aktywność” każdy z beneficjentów ostatecznych aktywnie brał udział w działaniach w ramach aktywnej integracji, tj. w turnusie rehabilitacyjnym wraz z kursem obsługi komputera i urządzeń biurowych oraz poradnictwem grupowym, uzyskał certyfikat o ukończeniu kursu.

Wyjazd dofinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz ze środków PFRON, przy współudziale środków jednostki samorządu terytorialnego. Turnus rehabilitacyjny wraz z kursem obsługi komputera i urządzeń biurowych oraz poradnictwem grupowym odbył się w Ośrodku „Nadmorski” w Mrzeżynie w dniach 28 września 2010 r. – 19 października 2010 r. Organizatorami turnusu byli - Spółdzielcze Centrum Rehabilitacyjno - Medyczne „RESURS” z Wrocławia oraz Europejski Instytut Edukacji Informatycznej z Nowego Sącza.

2. Praca socjalna.

Pracownik socjalny - doradca ds. osób niepełnosprawnych, któremu powierzono dodatkowe obowiązki w związku z realizacją projektu „Postaw na aktywność”, podjął działania mające na celu motywowanie oraz umacnianie postaw aktywnych wśród osób niepełnosprawnych. Zostało zawartych 25 umów indywidualnych o charakterze kontraktu socjalnego z uczestnikami projektu. Pracownik socjalny – doradca ds. osób niepełnosprawnych czuwał nad prawidłową realizacją zawartych umów oraz wspierał osoby w osiągnięciu celu.

3. Zarządzanie projektem.

Zadanie to miało na celu prawidłową realizację projektu, nad którym czuwał Kierownik projektu (Dyrektor PCPR) oraz Koordynator projektu (p.o. zastępcy Dyrektora PCPR). Aby zapewnić właściwą realizację zadań, do projektu zostali zaangażowani specjaliści z dziedziny księgowości, prawa i zamówień publicznych w ramach umów zlecenia. W toku projektu została przeprowadzona procedura przetargu nieograniczonego na usługę zorganizowania turnusu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych wraz ze szkoleniem z zakresu obsługi komputera i urządzeń biurowych, treningami umiejętności i kompetencji społecznych oraz poradnictwem i wsparciem grupowym. W jej wyniku została wyłoniona najkorzystniejsza oferta firmy: Spółdzielcze Centrum Rehabilitacyjno - Medyczne RESURS z Wrocławia. Ponadto zostało przeprowadzone postępowanie uproszczone na wykonanie, dostawę i montaż mebli biurowych. W ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o wartości nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14 000 euro zakupiono urządzenie biurowe wielofunkcyjne oraz materiały promocyjne.

Monitorowano i zrealizowano wszystkie zawarte umowy. Na bieżąco składano sprawozdania i stosowne rozliczenia do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

4. Promocja projektu.

Przeprowadzono akcję informacyjną o projekcie w całym Powiecie Wrocławskim w formie pisemnej oraz telefonicznej w instytucjach zajmujących się osobami niepełnosprawnymi (gminnych ośrodkach pomocy społecznej, stowarzyszeniach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych), informowano indywidualne osoby, rozwieszono plakaty na terenie Powiatu oraz stworzono i aktualizowano stronę internetową projektu www.postaw-na-aktywnosc.pl. Ukazały się 4 ogłoszenia oraz 4 artykuły promocyjne w gazecie „Express Powiat Wrocławski”.

8 grudnia 2010 r. zorganizowano konferencję podsumowującą, podczas której przedstawiono założenia i cele przedsięwzięcia oraz rozdano uczestnikom certyfikaty ukończenia projektu. Każdy z zaproszonych gości i uczestnicy otrzymali materiały promocyjne na temat projektu. Pozostała część materiałów promocyjnych została rozdysponowana między przedstawicieli stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz instytucji i pracowników Starostwa celem rozpropagowania idei projektu i jego rezultatów.

Budżet projektu w 2010 r. wyniósł 212 383,13 zł, w tym:

- środki Europejskiego Funduszu Społecznego stanowiły 180 525,66 zł – dotacja celowa,
- środki z budżetu państwa – 9 557,24 – dotacja celowa,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 22 222 zł – wkład własny,
- środki jednostki samorządu terytorialnego – 78,23 – wkład własny.

Wydatki poniesione w ramach realizacji ww. zadania w okresie sprawozdawczym wyniosły 172 359,62 zł, z czego:

- 150 059,39 zł z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- 22 222 zł z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 78,23 zł ze środków jednostki samorządu terytorialnego.

Ze względu na znaczne oszczędności powstałe w wyniku przeprowadzenia procedury przetargowej zgodnej z prawem zamówień publicznych, w efekcie której wyłoniono organizatora turnusu rehabilitacyjnego szkoleniowego, pozostało 40 023,51 niewykorzystanych środków, które zostały zwrócone do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

POWIATOWA SPOŁECZNA RADA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

2010 r. był trzecim rokiem kadencji Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych (dalej: Rada). Do podstawowych zadań Rady zgodnie z art. 44 b ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych należało:

1. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
2. opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. ocena realizacji programów,

4. opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2010 r. odbyły się 3 spotkania Rady, w ramach których omawiano i opiniowano sprawy związane ze środowiskiem osób niepełnosprawnych, tj. projekty uchwał Rady Powiatu Wrocławskiego w sprawie podziału zadań i środków PFRON na rok 2010, w sprawie ustalenia godzin pracy aptek ogólnodostępnych działających na terenie Powiatu Wrocławskiego. Zaopiniowano również Zarządzenie Starosty Powiatu Wrocławskiego w sprawie uchylecia Zarządzenia Starosty Powiatu Wrocławskiego Nr 1/2007 z dnia 9 stycznia 2007 r. w sprawie wprowadzenia i stosowania procedur udzielania dofinansowania osobie niepełnosprawnej na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych ze środków PFRON. Członkowie Rady byli na bieżąco informowani nt. rekrutacji uczestników i postępów w realizacji projektu systemowego „Postaw na aktywność”.

SZKOLENIA

Dbając o podnoszenie efektywności działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie oraz osobom niepełnosprawnym, zgodnie z aktualnymi trendami w pracy socjalnej, wszyscy pracownicy PCPR uczestniczyli w szkoleniach oraz konferencjach, w podziale na niżej wymienione bloki tematyczne:

1. Efektywna pomoc dziecku i rodzinie:
  - rozpoznanie kolejnych etapów w życiu rodziny zastępczej/adopcyjnej; formy wsparcia,
  - plany indywidualnego wsparcia dla podopiecznych opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze,
  - przemoc w pomocy,
  - szkolenie z języka migowego,
  - organizacja opieki zastępczej na gruncie rozwiązań projektu z dnia 9 września 2010 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Szkolenia podnoszące skuteczność pomocy psychologiczno/zdrowotnej mieszkańców:
  - praktyczne zastosowanie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
  - profilaktyka zdrowotna mieszkańców,
  - teoria behawioralna – metody modyfikacji zachowania i jej zastosowania w terapii dzieci.
3. „Człowiek – najlepsza inwestycja” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:
  - szkolenie dla beneficjentów projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL,
  - zasada równości szans kobiet i mężczyzn – standard minimum we wnioskach PO KL,

- monitoring i ewaluacja projektów w ramach PO KL.
4. Podnoszenie kwalifikacji w związku z działalnością PCPR:
- rozwój osobisty – zarządzanie zespołem przez delegowanie zadań,
  - wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego – zagadnienia praktyczne,
  - nowa instrukcja kancelaryjna w jednostkach sektora finansów publicznych – obieg dokumentów i akta spraw w praktyce,
  - tworzenie procedur kontroli zarządczej w jednostce samorządowej,
  - współczesne wyzwania pomocy społecznej – standardy usług i modele instytucji.

W dniach 16 czerwca 2010 r. oraz 1 października 2010 r. z inicjatywy Dyrektora Centrum odbyły się spotkania Dyrektorów i Kierowników PCPR oraz MOPS z terenu województwa dolnośląskiego. Pierwsze spotkanie miało charakter organizacyjny, stanowiło okazję do wspólnego ustalenia tematów, które w codziennej pracy sprawiają najwięcej problemów i powinny zostać poruszone na kolejnych posiedzeniach. Najbardziej potrzebnym do omówienia okazał się problem dotyczący świadczeń wypłacanych w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

W związku z powyższym na następne spotkanie zostali zaproszeni: Pan Marcin Sokołowski - Dyrektor Dolnośląskiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Pani Małgorzata Golczyńska - Kierownik Działu Kontroli. Spotkanie koncentrowało się wokół zagadnień związanych z prawidłowym realizowaniem zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Podczas obrad wywiązała się żywa dyskusja w sprawie braku jednoznacznych przepisów dotyczących realizacji zadań powiatu w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Zarówno Dyrektorzy dolnośląskich Centrów Pomocy Rodzinie, jak również przedstawiciele organu kontroli PFRON, zwrócili uwagę na potrzebę współpracy międzyinstytucjonalnej nakierowanej na racjonalne i efektywne wykorzystywanie środków Funduszu, adekwatne do indywidualnych potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców naszego regionu. Wszyscy uczestnicy spotkania zgodnie orzekli, że budowa platformy do wymiany doświadczeń pomiędzy realizatorami zadań a jednostką kontrolującą służy poprawie jakości niesionej pomocy osobom potrzebującym.

Ocena realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrocławskim w latach 2009 – 2015

1. **Wspieranie procesu integracji społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz osób starszych zamieszkałych w Powiecie Wrocławskim**
- 1.1. **Wspieranie i inicjowanie działań na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych w obszarach zawodowym, społecznym, zdrowotnym i edukacyjnym oraz osób starszych poprzez wykorzystanie dostępnych instrumentów finansowych (PFRON, EFS, środki powiatu i inne zewnętrzne).**
  - 1.1.1. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się
    - zadania o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.
  - 1.1.2. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze
    - zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.
  - 1.1.3. Propagowanie i współfinansowanie zatrudnienia oraz samozatrudnienia osób niepełnosprawnych
    - zadanie o charakterze ciągłym, nie zrealizowane w roku sprawozdawczym z powodu ograniczonych środków finansowych z PFRON.
  - 1.1.4. Organizowanie szkoleń zawodowych i przekwalifikujących oraz badań profilaktyczno-kontrolnych dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy
    - zadanie o charakterze ciągłym częściowo zrealizowane w roku sprawozdawczym z powodu ograniczonych środków finansowych z PFRON.
  - 1.1.5. Współfinansowanie turnusów rehabilitacyjnych
    - zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.
  - 1.1.6. Organizowanie instytucjonalnej pomocy stacjonarnej dla osób starszych i niepełnosprawnych
    - w roku sprawozdawczym nie zrealizowano powyższego zadania ze względu na brak, na terenie Powiatu Wrocławskiego Domu Pomocy Społecznej.
  - 1.1.7. Organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób starszych i niepełnosprawnych
    - zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym przez właściwe Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
  - 1.1.8. Wspieranie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej
    - zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym przez Warsztat

Terapii Zajęciowej w Malkowicach prowadzony przez Centrum Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej.

1.1.9. Zastosowanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji

- zadanie zrealizowane w roku sprawozdawczym poprzez wdrożenie projektu systemowego pn. „Postaw na aktywność”. Zastosowano 25 narzędzi aktywnej integracji, tj. indywidualnych umów o charakterze kontaktu socjalnego. Wdrożono 4 instrumenty aktywnej integracji, w tym: 2 w obszarze społecznym, 1 w obszarze edukacyjnym, 1 w obszarze zdrowotnym.

1.1.10. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy

- w minionym roku sprawozdawczym zadanie nie zostało zrealizowane, ze względu na brak informacji ze strony gmin wchodzących w skład Powiatu Wrocławskiego o osobach zainteresowanych tą formą wsparcia.

1.2. Rozwój spójnego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w środowisku lokalnym poprzez integrację środowisk działających w Powiecie Wrocławskim na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

1.2.1. Organizowanie cyklicznych spotkań i wspólnych przedsięwzięć na rzecz rozwoju i umocnienia partnerstwa pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie a Powiatowym Urzędem Pracy nakierowanego na usprawnienie procesu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane częściowo w roku sprawozdawczym.

1.2.2. Inicjowanie i organizowanie spotkań na płaszczyźnie jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Wrocławskiego na rzecz budowania partnerstwa i współpracy nakierowanej na wsparcie osób niepełnosprawnych oraz osób starszych i ich rodzin

- w roku sprawozdawczym zadanie nie zostało zrealizowane z powodu zaangażowania zasobów kadrowych w realizację projektu systemowego pn. „Postaw na aktywność”. W toku wdrażania ww. projektu, w ramach działań promujących aktywną integrację, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie podejmowało współpracę z lokalnymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

1.2.3. Propagowanie idei aktywności lokalnej i organizowania samopomocy, szczególnie na terenach wiejskich

- w roku sprawozdawczym zadanie zostało zrealizowane w ramach projektu systemowego pn. „Postaw na aktywność”, jako wartość dodana wdrażanego przedsięwzięcia. Wśród 25

uczestników projektu, którzy podtrzymują kontakty towarzyskie po jego zakończeniu, zawiązały się nieformalne grupy wsparcia.

2. Zintegrowany system pomocy i wspierania dla rodzin zastępczych oraz usamodzielnionych wychowanków tych rodzin.

2.1. Monitorowanie sytuacji i problemów rodzin zastępczych oraz usamodzielnionych wychowanków tych rodzin

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.

2.2. Wspomaganie rodziny zastępczej w sprawowaniu jej podstawowych funkcji

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.

2.3. Budowanie systemu wsparcia dla rodzin w trakcie sprawowania opieki zastępczej nad dziećmi i młodzieżą

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.

2.4. Integrowanie i wzmacnianie rodzin zastępczych, dzieci w nich przebywających oraz usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.

2.5. Popularyzowanie współpracy między instytucjami i organizacjami udzielającymi pomocy dziecku i rodzinie z uwzględnieniem własnego potencjału rodziny

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.

2.6. Aktywizowanie i usamodzielnianie młodzieży oraz pomoc w życiowym starcie

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.

2.7. Pomoc dziecku w jego powrocie do rodziny naturalnej

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane w roku sprawozdawczym.

2.8. Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników socjalnych oraz osób pracujących na rzecz rodzin zastępczych

- zadanie zrealizowane w roku sprawozdawczym.

3. Doskonalenie i tworzenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Przeciwdziałanie rozbiciu rodziny biologicznej i umieszczeniu dzieci w różnych formach opieki zastępczej poprzez koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny znajdujące się w kryzysie

3.1. Nawiązanie ściślejszej współpracy z instytucjami pomocowymi poprzez utworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych

- zadania o charakterze ciągłym do 31 lipca 2010 r., zgodnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.

(Dz. U. Nr 125, poz. 842), „to gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym”.

3.2. Optymalizacja efektów działania placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzinnych form opieki zastępczej w kontekście zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

3.2.1. Dostosowanie zakresu i form całodobowej instytucjonalnej opieki dla dzieci i młodzieży pochodzących z terenu Powiatu Wrocławskiego do faktycznych potrzeb w tym zakresie, wynikających z bieżącego monitoringu.

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane częściowo w roku sprawozdawczym.

3.2.2. Intensyfikacja pracy z rodzinami dzieci zagrożonych koniecznością odseparowania od własnej rodziny oraz już umieszczonych w zastępczych formach całodobowej opieki

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane częściowo w roku sprawozdawczym.

3.2.3. Dalsza promocja i wzmożone wsparcie dla rodzinnych form opieki zastępczej, w szczególności rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego, zapewniających całodobową opiekę dla dzieci poniżej 7 – go roku życia

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane częściowo w roku sprawozdawczym.

3.3. Zapobieganie negatywnym konsekwencjom separacji małoletnich od rodzin biologicznych oraz ich pobytu w zastępczym środowisku wychowawczym na rozwój psychospołeczny i umiejętność radzenia sobie w przyszłości w dorosłym życiu.

3.3.1. Organizowanie specjalistycznych szkoleń i grup wsparcia dla pracowników placówek opiekuńczo – wychowawczych i opiekunów zawodowych rodzin zastępczych

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane częściowo w roku sprawozdawczym w odniesieniu do opiekunów zawodowych rodzin zastępczych, niezrealizowane dla pracowników placówek opiekuńczo – wychowawczych.

3.3.2. Wspieranie procesu pełnego usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i zawodowych rodzin zastępczych dzięki stworzeniu im warunków pełnej autonomii życiowej i przywróceniu im poczucia wpływu na własne życie

- zadanie o charakterze ciągłym zrealizowane częściowo w roku sprawozdawczym.

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu poprzez swe codzienne zaangażowanie i inicjatywę, starają się realizować w sposób prawidłowy i skuteczny.